

संग्रह  
कालीन  
कला  
वार्षिक

भारते ३) क.  
नेपाले ४) मो.

छग्रूया ।=)

## पेकिंग स्थित मेओपिंग मठ दुने प्रतिस्थित थ्व चिभाः!

गुगु फिस्वंगूगु सदी ल्हासाय नेपाली कला पूर्ण स्तूप निर्माणं लिपा चीने वना नेपाल-कला-कौशल क्यंश्ह  
कलामण्डलया नायः चिनिया बादशाह कुबलांइखाँया 'मिङ्ग हाइ' उपाधि विभूषित कीतिलब्ध

१७ वर्षीय अमर कलाकार अरनिकां १३४८ ईसवी दयेकूगु खः।

## धर्मः-पौ

| विषय  | पौल्या: | विषय                                    | पौल्या: |
|---|---------|---|---------|
| बुद्ध वचनामृत—  |         | शान्ति छुकी ?—श्री दिल्लीबहादुर श्रेष्ठ | ४९८     |
| चीने बौद्धधर्म-चू-सू-ची, अनु०—श्री मणिरत्न तुलाधर ४८२ |         | बौद्ध—श्री भक्तकृष्ण उपासक              | ४९९     |
| देगः—(कविता)—कवि-केशरी श्री चित्तधर हृदय— ४८४         |         | गंगःया सः—(कविता) श्री रामबहादुर कायष्ठ | ५००     |
| जापान—श्री कुलधर्मरत्न एम्” ए०—                       | ४८५     | अर्ध-चन्द्र—( ” )—श्री तिलकप्रकाश       | ”       |
| तुनिख्यो मिसा—श्री न्हुक्से सुन्दर                    | ४८८     | धात्येंम्ह पासा—कुमारी पुष्पलता         | ५०१     |
| उपहार—( कविता )—श्री आशाराम शाक्य                     | ४८९     | सम्पादकीय                               |         |
| बुद्ध-प्रशंसित पूजा—सुश्रो मोतिलक्ष्मी—               | ४९२     | समाचार                                  |         |
| पुरस्कार—श्री पूर्ण ‘पथिक’                            | ४९३     | सूचना                                   |         |
| नीन्यासःगूगु जयन्ती स्व वा —श्रामणेर सुदर्शन          | ४९४     |   |         |

## सूचना

‘धर्मोदय’ या व्यापक प्रचार व प्रसारार्थ पोखरा, बागलुंग, बुटवल, भैरहवा, धरानयात प्रचारक व एजेण्ट माला च्वंगु दु । स्थानीय महानुभावपिसं व्यवस्थापक ‘धर्मोदय’ नामे पत्र व्यवहार याना दिसँ ।

यें, यल, ख्वप, भोट, त्रिशुली, तानसेन, भोजपुर, चैनपुर, बीरगंज, भिक्फेरी, सिक्किम, कालिम्पोंग, दार्जीलिंग, तिब्बत, कपिलवस्तु, विराटनगरया प्रचारक व एजेण्टपिसं नं ग्राहक सम्बन्धी पत्र व्यवहार व्यवस्थापक ‘धर्मोदय’ नामं हे याना दीगु कृपा तया दिसँ । सम्पादक नामं वा सहायक सम्पादक ‘धर्मोदय’ नामं मखु ।

धर्मोदय सभा पाखे प्रकाशित सफूया विषये पत्र व्यवहार नं कृपया व्यवस्थापक ‘धर्मोदय’ नामं याना मदीसे सभाया केन्द्रीय कार्यालय, श्रीघः विहार, नघः टोल, काठमाण्डू नामे याना दिसँ ।

—व्यवस्थापक

## विशेष सूचना

वंगु दिल्ला अंक आवश्यकतां छुं संख्या अपो छापे याना नं ‘धर्मोदय’या ग्राहक पत्रिका छापे जुयावं च्वंबले वृद्धि जुगुलिं गुलिं प्रचारक व एजेण्टपित माक्क ‘धर्मोदय’ बी मफुत । विशेषतः येंया ग्राहक-पित दिल्ला अंक मथःगुली दोषी जिमि प्रचारक व एजेण्ट मखु, जिपिं खः । क्षमा ।

—व्यवस्थापक



“भासये जोतये धम्मं”

सम्पादक :—भिक्षु महानाम “कोविद्”

सहायक सम्पादक :—सुदर्शन श्रामणेर

वर्ष ६

कलकत्ता

श्रावण वि० संवत् २०१३

अगस्त ईसवी संवत् १९५६

अङ्क १०

## बुद्ध-बचनामृत

Dhamma.Digital

“...भिक्षुपि ! कामनाया हे कारणं, कामनाया हे हां, कानाया हे हेतुं जुजु जुजुपि नाप, क्षत्रिय क्षत्रियपि नाप, ब्राह्मण ब्राह्मणपि नाप, वैश्य वैश्यपि नाप, माँ काय् नाप, काय् माँ नाप, वौ काय् नाप, काय् वौ नाप, दाजु किजा नाप, किजा दाजु नाप, दाजु-किजा तता-केहें नाप, तता-केहें दाजु-किजा नाप, पासा पासा नाप ल्वाङ्गु खः, ल्वाना छम्हसित मेम्हसिनं मुर्कि दाङ्गु, कथि दाङ्गु, शस्त्रं पालीगु खः। इपि ( थुकिं ) सी, सीथे सीथे च्वंक सास्ति वइ च्वनी।

अले हानं भिक्षुपि ! कामनाया हे कारणं, कामनाया हे हां, कामनाया हे हेतुं खुं छेँ प्वाःखनीगु खः, लुटे याङ्गु खः, लँ पनीगु खः, हानं पर-स्त्री स्यंकीगु खः। थुजापित जुं ज्वंका अले अनेगु दण्ड बी, कोर्दा’ दायेकी, कथि दायेकी, ल्हाः त्वाः ल्हाकी, तुति तोथुकी, खिचां ला च्चच्चफुकी, म्वाकं म्वाकं सूली तइ, तलवार छ्यों प्येदंक पायेकी। इपि सी, सीथे सीथे च्वंक सास्ति नइ च्वनी।

अले हानं भिक्षुपि ! कामनाया हे कारणं, कामनाया हे हां, कामनाया हे हेतुं ( मनुखं ) शरीरं दुष्कर्म याङ्गु खः, वाणीं दुष्कर्म याङ्गु खः; मनं दुष्कर्म याङ्गु खः। शरीर, वाणी, मनं दुष्कर्म याना शरीरं छुटे जुइ धुंका सी धुंका नं ( इपि ) मखुगु गती लाः वनी।...”

—मजिभम निकाय

# चीने बौद्धधर्म

## चू-सू-ची

ईसाया क्रगु शताव्दी, गबले भारते माध्यमिक पीढ़या भःभः धाइ चंगु ई खः, चीने बौद्धधर्म दुहाँ वल। उकिं हे चीनं नं दके न्हापां हे माध्यमिक पीढ़या महायान विचायात थःनाला काल। लिपा हान् वंशया शुरुं निसे उई वंश अर्थात् स्वंगु राज्यकालया २५—३६४ ईसा तक चीने बौद्धधर्म स्यने-कनेगु ज्या शुरु जुल। उई वंशया अन्ते महा प्रज्ञापारमिता-सूत्र स्यनेगु जुर्सेलि चीनया बौद्ध थव सूत्र चंशया, धया वा धर्मदेशना याना प्रचार व प्रसार सीदयेक ग्वाकल। न्यागूगु शताव्दीया प्रारम्भे कुमारजीव नं चीने थ्यन। अले वयागु माध्यमिक पीढ़या उच्च ज्ञान, बौद्ध शास्त्र अनुवाद शैलीया अद्भुत प्रतिभां प्रभावित ज्या न्होपाया सिबे प्रचार व प्रसार यवं न्ह्यज्यात। उगु हे इले श्रावकयानया प्यंगु आगम व विभिन्न पीढ़ (सम्प्रदाय) या विनय चीनी भाषाय क्रमशः अनुवाद जुल। थुकथं हे जुजुं चीने बौद्धधर्मया पवित्र शास्त्र आपालं दत। अले थवं उपासक-पित व्यवहारिक लंपु नं क्यन।

अबले निसे गुम्हं सैद्धान्तिक अनुसन्धान याइपि गुह, गुम्हं न्यानाभ्यास याइपि गुह, गुम्हं विनयया विश्लेषणात्मक अध्ययन याइपि गुरु रूपे आपालं बौद्धधर्म विशेषज्ञत नं खने दत। बौद्धधर्मया उपदेश विभिन्न शास्त्रया आधारे आपालं प्रकारया दृष्टिकोण खने दया वल। थव विभिन्न दृष्टिकोण वाद विवादं याना बौद्धधर्म आपाः गहन ज्या न्ह्यज्यात।

खुगूगु शताव्दी लियांग वंश व उई वंशया उत्तरार्द्ध पाखे बौद्धधर्मया योग-शिक्षा भारते कथइनं उन्नति जुल। उथासं निसे चीने नं उई वंशया उत्तरार्द्ध काले बोधिरूप व रत्न-मनिथं जापि आपालं योगाभ्यासीत चीने थ्यन। परमार्थ ला अभ लियांग वंशया अन्त्य व चेन वंशया प्रारम्भे हे तिनि वःगु खने दु। थुमिसं योगाभ्यासया आपालं प्रचार-कार्य यात।

थःगु हे क्रगू क्रगू खास दृष्टिकोण दुगु चीनिया बौद्ध-मतया आपालं कुति (=विहार ?) भोभो स्थापना जुल। न्हेगूगु शताव्दीया शुरुह पूज्य ची यीनं माध्यमिक सिद्धान्त व योगाभ्यासया मध्यममार्गं शृजित न्हूगु विहार प्रणालीया तेन ताइ कुति न्हापां स्थापित यात। माध्यमिक पीढ़या

उपदेश प्रचार यायेत माध्यमिक-शास्त्र, सत्-शास्त्र व द्वादश निकायया आधारे स्वंगु शास्त्र नं दयेकल। अले तांग वंशया शुरुह थव विभिन्न दृष्टिकोणं असन्तुष्ट जुया सत्य छु धयागु नं भिक्षु हेयन चूङ्यात छगू समस्यायें जुल, अले थव समस्या समाधान यायेगु निश्चय याना भिक्षु हेयन चुङ्ग भारते वन। तसकं दुःख सिया भारते वना बौद्धधर्म अध्ययन याना १७ दं तक अनं थनं फुका हानं चीने लिहाँ वल। थःगु छें वये धुंका वं आपालं सूत्र व शास्त्र चीनी भाषाय अनुवाद यात। आः दुगु न्यादो खण्ड चीनी त्रिपिटक मध्ये दोच्छ्र ला व हे याकःचां अनुवाद याना तःगु खः। वया शिष्य भिक्षु कुई-चीनं वयां लिपा व हे विचार प्रणाली अनुशरण याना जू-ईन सम्प्रदाय स्वन।

न्यागूगु शताव्दीया मध्ये चीने वःम्ह बोधिधर्मं व्यान ज्ञान स्वन। थव हे विचार प्रणाली लिपा तांग वंशया मध्यकाले ध्यान सम्प्रदाय रूपे च्वन्ह्यात। तेन ताइ, जू ईन सिद्धान्त व ध्यान ज्ञाने आपालं सामंजस्य हयेत फा-त्सांग सेन शाउ सम्प्रदाय स्वन। न्यागूगु शताव्दी भारते थः शिष्य मण्डले जक सिमीतगु सिद्धान्त (Esoteric?) भःभः धाल, गुगु सिद्धान्तया प्रचार भारतीय आचार्य वज्रमति व अमोघं यात। खर्गे पूर्वजन्म जुइतिनि धकाथः उपासकपित अमिताभ बुद्धया नां जक जप याकीगु सिद्धान्त न्हेगूगु शताव्दी खने दत। अले न्यागूगु शताव्दी हानं विनय नियम जक पालन यायेगु विनय सम्प्रदाय बलात। उकिं न्हेगूगु व न्यागूगु शताव्दी चीनया बौद्धधर्मया स्वर्णकाल खः, यद्यपि थव हे इले जग रूपे ख्वां तःगुलि हे लिपा चीनया बौद्ध मार्गीतये नं विभिन्न सम्प्रदाय दत। थव हे इले क्रखें चीनया दुनें संदेशे बौद्धमत दुहाँ वन, मेपाखें भारतं नं तप्यंक हे दुहाँ वन। उकिं संदेशया बौद्ध-धर्मया पूर्वकाल थव हे खने दु।

फिगूगु शताव्दी सङ्ग वंश कालीन थः शिष्य मण्डले जक सिमित ज्या चंगु सम्प्रदाय हे भारतं हानं हूँ राज्ये दुहाँ वल। थव हे इले संदेशे नं फःवःचाल। थव ई संदेशया बौद्ध-धर्मया लिपायागु ई खः। हानं थैंतक प्रचलित ज्या चंगु संदेशया बौद्धधर्मया आधार भूमि नं थव हे इले

खना तःगु खः । भिन्निगृगु शताब्दीया अन्ते यू आन वंशया शुरु हयूनान प्रान्ते ताई सम्प्रदाये पालि बौद्ध-प्रणाली धिकि थ्रंक वल । शुखे संदेशया बौद्ध-धर्म नं मंगोलियाय दुहाँ वन । थथे पालि प्रणालीया दक्षिणी बौद्धधर्म, चीनया उत्तरी बौद्धधर्म व संदेशया प्रणाली फुकं चीने प्रचार जूगु दु ।

हान् वंशया पाले बौद्ध धर्म दुहाँ वसें निसें हे सेन, ताङ्ग, संग, यूआन, मिङ्ग, वंशया पाले तकं बौद्ध धर्म निरविघ्न रूपं प्रचार जुल । अध्ययन व अध्यापन जुल । संसारयात शुद्धिकरण याना सकल चेतन प्राणीयात उद्धार यायेगु सिद्धान्तया क्वे स्वंगू याने जोर व महायाने विशेष जोर बीगु चीनी बौद्धधर्मया मुख्य सारांश खः । चीनी बौद्ध मार्गी बौद्धमतया ज्यू ज्यूगु परम्परायात जक बः बी, हानं परमुक्तिया ज्या याना स्वमुक्ति प्राप्त याइ ।

चीड़ वंशया अन्ते चीने साम्राज्यवादं आक्रमण यात । अले चीनया जन-संस्कृति गुलि दुःख सिल, उलि हे बौद्धं नं सिल, अर्थात् चीनया जनताया मंका दुःखे बौद्धधर्मविलम्बीं नं उलि हे व्वति काल । बौद्धमत नहुया छ्वत । बौद्धमार्गी-तयेत न्हाथासं हेला यात । देगः व गुम्बा स्यंका छ्वत । चीनया मुक्तियां ४० दँ न्ह्यो बौद्धधर्मया पुनरुत्थान यायेत स्विधि गुलिखे उत्साही बौद्धत पिहाँ वल । तर इमिसं छु हे याये मखंकं ई बिना वन । कोमिङ्गताङ्गया २० दँयागु शासन काले बौद्धधर्मं गुबलें मखंगु छ्वष्ट व विनाश लीला खये माल ।

१९४९ ईसवी चीन मुक्त जुल । कम्यूनिष्ट पार्टी व जनसरकारया धार्मिक स्वतन्त्रता नीति अनुसार, गुगु कि न्हापा मंका ज्याधलखे आः विधाने अंकित याना तःगु दु, बौद्धमार्गीया धर्म रीति सम्मानित व सुरक्षित ज्या च्वंगु दु । बौद्ध समाजया स्थिति नं न्हापा गबलें मवंनिगु रूपं थहाँ

वःगु दु । मुक्ति प्राप्ति न्ह्यो छ्वष्ट जूगु आपालं बौद्ध देगः व गुम्बा लोक सरकारं जिणोद्वार याःगु दु । १९५३ ईसवी चीनया विभिन्न स्थानीयता व जातीयता सम्मिलितयु चीनया बौद्धसंघ पेकिङ्गे स्थापित जुल । अगष्ट १९५५ स चीनी बौद्धसंघया निर्देशक मण्डलया निगृगु विरतृत सभा पेकिङ्गे च्वन । उकिं योग्य व्यक्तिपित शिक्षित याना धर्म प्रचारार्थ बौद्ध विद्यापीठ खनेगु पक्का यात । बौद्धमार्गी बुद्धमतया ज्यूगु भिंगु परम्परायात जक बः बीगु, तथागतया पवित्र उपदेशयात रक्षा यायेगु, विश्वशानित कायम यायेगु, अले थःगु मातृभूमि समाजवादी निर्माणयात ध्वाकेगु व हे सभां निर्णय यात ।

आः बौद्ध संघ नं क्रमशः वृद्धि जुयावं वया च्वन । विभिन्न थायया बौद्ध उपासकपिसं बौद्धधर्म अध्ययन व अभ्यास नापं बौद्धमतया भिंगु रीतियात जक ज्याय छ्यलेगु नं प्रगति जुल । सकल चेतन प्राणीया उद्धार यायेगु एवं विश्व शुद्धिकरणये जाःगु भिंगु उत्साहवर्द्धक सिद्धान्त बालाक सिया हे बौद्धमार्गीत थाँ समाजे सम्मानित जूगु खः । चीनया बौद्धसंघया नेतृत्वे फुक चीनी बौद्धतयेसं चीनी जनता नाप मिले ज्या थःगु समाजवादी निर्माण, विश्वशानित व बौद्धमतया भिंगु परम्परायात थत छ्वयेगु निति विश्वास पूर्वक आपालं जोरं ज्या याना च्वंगु दु ।

१९५६ सन् बुद्ध निर्वाणया २,५०० दँ क्यंगु खः । चीनया बौद्ध मार्गीपिनि बुद्ध परिनिर्वाण दँया त्याः व दक्षिणी बौद्धमार्गीपिनि बुद्ध परिनिर्वाणया दे यवव पाः । अयसां १९५६ ईसवी जुइगु २,५०० दँया बुद्धया परिनिर्वाण दिवस-यात चीनं नं तःधंगु महत्व भाःपाः काः । अस्तु !

—अनुवादक श्री मणिरत्न तुलाधर



देगः

## कवि-केशरी श्री चित्तधर 'हृदय'

महेन्द्र जुजुया लाय्कू दुन्य हे  
छगः जि देगः खवया च्वना,  
मखं सुनानं मकं सुयातं  
जिगु अवस्था खनिगु सुनाँ !  
उख्यसं कःसि धुकू लाय्कूया  
थुख्यसं तःजा दिगूत्ले  
क्यूसं च्वंगु व चुके च्वना नं  
सकले न्ह्यूथे मखं न्हिले ।  
जिगु नं अबले जन्म जूगु खः  
गबले नेपाः न्याक थथ्याः,  
संगीत व साहित्ये जक मखु  
वास्तु-कला भं दिनिदिनि च्याः



देगः, छंगु ला सम्मान जक याये ल्वमंकल, किन्तु  
अमिताभ तथागतया अंश-भागी अनुज भिक्षुपि मदया नं  
ल्वमनी धका जित तथागत जननी नेपाल इमिगु चित्र रूपे  
अंगले चित्रित यात । जि यलया उबहाः बहिली च्वं च्वना ।  
अले बहा-बही पत्ति जि पासापि दु ।

तप्पा: रुवाःपि देगःतयूसं  
छाय्पा: च्वन जिगिजिगि धाय्क,  
वसः तिसा गन, लहाः तुति कुतिवः  
करुणा नं गय् बड ध्यंक !  
उकिं मखाः जुजु लूगु दिने नं  
मेपिनि न्होने लवीमफुगु,  
देञ्चि लयूतां मुसुमुसु काःसां  
ध्याक्य् जि च्वनाः रुवय् माःगु ।  
थः थः भाषां 'रिडियो' द्वारा  
‘जुजुया जय’ नं धाय् मदु थे  
देया न्हाय् हे देगः खःसां  
मदयूक च्यूताः फुइगु अथे !

# ज्ञापान

श्री कुलधर्मरत्न एम० ए० (कमर्स), वि० एल०

“जापानस कन्फरेन्स अफ वर्ल्ड रेलिजनिष्ट्स अर्थात् संसारया धार्मिकतयेगु सम्मेलन जुहगु दु। उकिस नेपाया पाखै प्रतिनिधि क्लोया हयेत धर्मोदय सभायात निमंत्रणा वगु दु। तर धर्मोदय सभा पाखै थर्थै बनिपि सु मदया चोन। उकिं क्ली भासा असल ज्वी।”—अफिसर अनस्पेसल छ्यूटी जुया हेल्ठ मेन्युयल ड्राफट याये सिधगु बखतस लाक धर्मोदय सभाया सेक्रेटरी भिक्षु अमृतानन्दजुं धया हया बिज्यात। जिं थव सुभावयात सहर्ष स्वीकार याना नेपाल सकारियाके जिगु ३ बर्षया ९० दिन पाके जूगु घर बिदास २०१२ साल श्रावण १६ गते निसें याना क्याव १७ गते खुनु कलकत्ता थ्यंक वना। भिसा व यर प्रान्सया टिकट क्याव ४ अगष्ट १९५५ स कलकत्ताया हवाई मैदान डमडमं बोया वना टोकीयोया हवाई मैदान हानेडास ५ अगष्ट १९५५ खुनु चान्हस थेन। अगष्ट ६ स टोकीयोया मुख्य मुख्यग थास स्वयेगु जुल। अगष्ट ७ स टोक्योनं क्योटो जुनाव कामेवका वना, अन उमोटो धागु क्लगु न्हुगु धर्मया केन्द्र दु। थन क्लगु पल्लीक मिटिङ्ग जुल। अनंलि आयावे धावथास वनेगु यात, थन नं ८ तारीख खुनु कन्फरेन्स क्लगू जुल। अले अगष्ट ९ स क्योटो ल्याहाँ वयाव अन मुख्य मुख्यगु थास सोयाव वसाका वया। अगष्ट १० खुनु वसाका कन्फरेन्स जुल। अनंली इसे स्वाईन जुनाव आटामीस वना, गन अगष्ट १२ स कन्फरेन्स जुल। आटामी हाकोने जुनाव अगष्ट १३ खुनु निको थेन। अगष्ट १४ खुनु निको नेशनल पार्क सोये सिधेका व अन्तीम मिटिङ्ग जुल। अले टोक्योया आसाकुसा स्टेसनस थेनेवं बिदा बाजी जुल।

थो कन्फरेन्सया महत्व खव, अनेगु धर्मयोपि मुना ग्वसा ग्वगु! थव खँ कन्फरेन्सया ल्लानिङ्ग कमिटीया सदस्यया नामावलिं हे नं सिये दु:—

टोराजी माकीनो :—अध्यक्ष,—क्लष्टान

यासा वुरो सीमो नाका :—सेक्रेटरी जनरल

मासाजुम आन्दो—सलाहकार, शिक्षा मंत्री, बौद्ध



## लेखक

इसाव देगुची—उमो टोक्योया प्रधान प्रशासक, शीन्टो टोकीनीन फुजीबटो—जोडोसिंसू, होंगांजीहाया प्रधान प्रशासक, बौद्ध योसीयुकी फुरुया—क्योटोया केथोलिक विशप ( क्लष्टान ) कानीची हीराटा—जींजा होंचो स्वाईनया डाईरेक्टर शीन्टो योशीयो इमाईजूमी—जापान मुसलमान असोसीयसनया प्रधान डाईरेक्टर टोयोहीको कागावा—क्रीष्टान।  
मीचीयो कोगाकी—राष्ट्रीय क्रीष्टान समेलनया अध्यक्ष।  
टोसीयो मियाके—परस्पर उच्चति संघया सभापति।  
सेइवुन मुटो—जींजा होंचो स्वाईनया डाईरेक्टर, शीन्टो रीरी नाकायामा—जापान बौद्ध फेडरेसनया अन्तरराष्ट्रीय डाईरेक्टर।  
सेत्सुश्री बत्सुका—डोसीसा विश्वविद्यालयया सभापति, क्रीष्टान ताईव ससाकी—जापान बौद्ध फेकरेसनया प्रधान डाईरेक्टर आईहो सुएहीरो—शींशु वटानीहाया प्रधान प्रशासक, बौद्ध

योसी टाडा टाकाहारा—यसाकाया प्रधान पुजारी, शीन्टो सको टानाका—जोडोसू होम्याया प्रधान प्रशासक, बौद्ध सीजुव यासुनो—टेनरी क्योया डाईरेक्टर, शीन्टो । आदि

अथे हे तं प्रतिनिधिपि खः, लङ्घा, चीन, ग्रीस, भारत, इन्दोनेशीया, ईरान, इराक, मलाया, दुर्की, कोरीया, हवाई, भीयतनाम, नेपाल इत्यादि अनेक देशयापि क्रीष्णान, बौद्ध, हिन्दू, मुसलमान, बाहाई, कावडाई इत्यादि विभिन्न धर्मयापि । थिपि फुक्क मिले जुयाव टोकीयो सम्मेलनस यात्रगु घोषणा गुलि एकताया सल दु ख्या दिसँ—

“थोँकन्हेया समाज चिन्ता व बिरोधे दना चोंगु दु । संसारया स्थितिस विचार याना सोये बले भी धार्मितयेसं थवगु जिन्मेदारीयात मथुईकुसैं चोने मफु । सभ्यताया भौतिक व वैज्ञानिक विचलनयात सुधार यायेगु व भौगोलिक वेचैनि व अध्याचारं मन्हुतेत बचेयायेगु आवश्यकता आर्थे गवले हे मज्जनी । थ्व लक्ष धार्मिक शिक्षाया साहसपूर्ण अभ्यासं जक प्राप जुई । प्रेम व सहिष्णुताया भावस आधार जुगु चिरस्थायी शान्ति स्थापना यायेगुलिस तुरन्त ध्यान मतल धालसा मन्हुतेत नाश सिवे मेगु छुं दै मखु ।

—थजागु परिस्थितिस राष्ट्र व धर्मया वारयात पुलाव भी धार्मिकत नापं खँ ल्हायेत परस्परया विचार आदान प्रदान यायेत, मैत्रित्व दयेकेत व सहयोग यायेत व धार्मिकया हैसीयतं आपा सन्तान प्रति थवगु कर्तव्य भक्ति बल्लाकेत क्रथास मुना । भीपि लिउ लिउ लखौं लख धार्मिकत दु । इपि नाप ल्हा जोना भीसं परस्पर सहयोग यानाव छुगु न्हुगु व थीगु सन्सारयात दयेकेत द्वः जुया थ्व घोषणा व प्रस्ताव सारा सन्सारयात न्यंका ।”

जित ओसाका कन्फरेन्सस विदेशी प्रतिनिधि पाखें नेपाया प्रतिनिधि ख्वह्यप व विदेश प्रतिनिधिते नाय हैसीयतं छुगु सन्देश वियेकल । उकिस जिछुगु वक्तव्य वियागुया सारांश खः—

“सन्मारया विभिन्न भागया विभिन्न धर्मावलम्बीत थथे छकोलं मुना शान्तिया लँ मालेगु थ्व प्रथम ऐतिहासिक सम्मेलनस सरीक जुयापि जिपि विदेशी प्रतिनिधि— ( देलीगेत ) तयेत जापानया धार्मिकतयेसं थथे स्वागत यावगुलिस जिपि अत्यन्त आनन्दित जुया चोना । बुद्ध्या जन्मस्थान नेपालं वयाम्ह जुया निमित्त थ्व शान्तिया प्रयासस जित ला भन आनन्द जुगु दु, छायेधासा बौद्धधर्मया गूल उद्देश्य हे शान्ति ख्व । बुद्धधर्मया इतिहासस धर्मया लागी

कलह व हताल गबले हे जुगु मदु गथे मेमेगु छुं धर्मस जुगु दु । यदि सन्सारया विभिन्न धर्मस ऐक्य व भान्तत्वयात थ्व सम्मेलनं बल्लाका शान्तिया लँ बल्लाके फत धालसा थ्व सम्मेलनया उद्देश्य सफल जुल धका जिमिसं भालपे ।” थुकि सकसिनं लसतायाव लापा थात ।

थ्व सम्मेलन सिध्येका व इन्तरनेशनल हाउस अफ जापान अर्थात् जापानया अन्तरराष्ट्रीय छै धावथास छुं न्हु चोना । अभले लाक्क हे इष्ट एसीएन सुरल रीकंध्रकसन कन्फरेन्स अर्थात् पूर्वीय एसियाया गाम पुनर्निर्माण सम्मेलनया जापान कमिटीया अध्यक्ष डाक्टर शीरोशी नाशु जित थ्व सम्मेलनस नेपालया प्रतिनिधि स्वरूप भाग कायेत आमन्त्रित यात । सम्मेलन कृषी व वनमन्त्रालयया मुख्यगु बैठकस अगष्ट २२ या सुधसिया ९ बजे सुरु जुल । अनंली अगष्ट २३ निसै अगष्ट २७ तक मिटाकासी धयागु गामस इन्टरनेशनल कीष्टीयन यूनिवर्सिटीस साधारण सभा, राडन्ड टेबल छलफल व वर्कसपया कार्यक्रम जुल, गन लिक्सं कृषि सन्बन्ध कल व ज्याभलया नं प्रदर्शनी जुल । थ्व सम्मेलनस काम्बोदीया, लङ्घा, भारत, इण्डोनेशिया, मलाया, फिलिपाइन, चीन, जापान, स्यूक्यू, थाइलायण्ड ( सीयाम ), भीएतनाम, नेपाल, पाकिस्तानया प्रतिनिधिपि दुगु ख्व । थ्वया उपरस एफ० ए० व; आई० एल० व; यूनेस्को, इकाफे, आई० एफ० ए० पी०, आई० सी० ए० एसिया फाउन्डेशन इत्यादिया पर्दवेक्षकत व जापानस तुं दुपि पूर्वी एसीयाया कूटनैतिक मिसनया प्रतिनिधित नं वगु जुया चोन ।

फुक्क देशयापि प्रतिनिधितेसं थ्व थव देशया साधारण अवस्थाया बारेस छुं वक्तव्य बिल । जिन नं नेपालया बारेस छुं धया—नेपाल छुगु कृषी प्रधान देश ख्व । नेपाल सरकारं जगगाशर्भे याएत व जगगाया उच्चति याएगु निमित्त छुगु कृषि सुधार कमीशन थंगु दु । नेपालया घरेलु उद्योग उनी, सूती व नालुया काप, गलैचा, चद्दर, किसिदं, सिंका व धातुया माल, लाकाँ, भों, चाया थल इत्यादि ख्व । योजना विकाश विभागं घरेलु उद्योगयात आधुनिक तौरं दयेकेत सना चोंगु दु, गुकियात कोलम्बो प्लान इत्यादि ग्वाहाली विया चोंगु दु । नेपालस सलंस दँया सामन्ती शाशन जुया नकतिनि प्रजातांत्रिक शाशन वया चोन । थजागु अवस्थास आ जुया चोथैं जागु सम्मेलन यानाव गामया पुनर्निर्माण व यन्त्रीक सहायता व अन्तरराष्ट्रीय सहयोगिता सम्भव यानाव नेपालया वुंज्या व छैया उद्योगया

विकाश यायेगुलिस खाहालि याई ।'

अनंलि वर्कसप मितिज्ञस थव थव देशया रीपोर्ट बिकल । जि वर्कसप 'बि' स थथे रिपोर्ट बिया :—१. नेपालस थव बुँ मदुपिं तलसिया म्हएत, थगु हे बुँ ज्याईपिं किसानीत व जमिन्दार नं दु । २. थौंकन्हे बुँज्यास कलं ज्या मजुनि । ३. सहकारी समितिया ज्या सुरु जुया चोन । नेपालया बुँ ज्याया समस्या हल यायेत सरकारं क्स चोयागु उपाय व योजना याना चोंगु दु :—

१—स्वदं तकया बालि मपुसासिबे म्हयेत बुँ लिकाये मज्युगु ।

२—किसानितयेगु जीवन स्तर थकायेगु, बुँज्या भनभन बालाकाइयेगु व घरेलु उद्योगया तालीम बियेगु । प्रदर्शनी इत्यादिं शिक्षा बियेगु ।

३—बुँस लख इयेत ढल ( सिंचाई ) व न्हुन्हुगु बस्ति-दयेकेगु ।

४—संकट कालस दाम व पुसा त्याये बिया खाहालि यायेगु ।

५—बुँज्याया सुधारया लागि योजना व सर्वे यायेगु सहकारी समिति दयेकेगु ।

सम्मेलन सिधे न्ह्यव ड्राफटीज्ञ कमिटीं थव सम्मेलन चालू यानावंतेत गुगु क्किगु रिकमेन्दसन यात उकिया सारांश खः—‘पूर्वी एसीयाया जन संख्या तवधंगु अंश अपा याना गामस हे चोनिगु व इमि आम्दानी नं बुँज्यां हे वैगु खव । तर जन समूह अपा अशिक्षित जुया इपि त्युने माना च्वन, हमिगु जीवन स्तर नं तसकं क्स लाना चोन । प्राय फुक्क सरकारं गामया पुनर्निर्माण थव थव देशस याना चोंगु दु । तर सरकारी कार्यक्रमयात गैर सरकारी संस्थातेसं नं तेवा बियेगु तसकं हे आवश्यकता जुयाचोंगु दु । नाप नापं किसानित थवपिसं हे थवपिनि लागि ज्याया भार ल्होंकेगु ख्वसा ख्वएमा । उकिं ( १ ) आवंली थव सम्मेलन निर्देस क्किळे जुयेमा ( २ ) ज्युसा मेगु सम्मेलन आकिवं हे यायेमा । ( ३ ) मेगु सम्मेलन यायेगु थास ( देश ) निश्चय यायेगु ।”

[ २ ]

आ जापानया बारे जिगु दृष्टिकोणं छुँ चोये :—

जि आत्तक खनागु एसीयाई देश मध्ये जापान दक्सिबे उच्चनिशील व बालाक । कलकत्ताया दमदमं बोयावना वैक्कक, साईंगोन, मानिला, जुना टोकियोस यु वना ।

थिपिं फुक्क हवाई स्टेशन मध्ये टोकियो हे तवधंगु व सफागु ताया । होटेलया प्रबन्ध नं असाध्य बालाक । २४ घन्टा शुद्ध सेवा याक । यातायातया प्रबन्ध असाध्य बालाक । मोटर, बस, वैया दुने बनिगु रेल, ताया द्यने बनिगु रेल, स्टीमर, जहाज, नांचा, हवाई जहाज इत्यादि यातायातया साधन खव । अले तारीफ खव, रेल १ सेकण्ड मपाक थ्यं-किगु ! तार चिट्ठीया नं इलस थ्यंकेगु प्रबन्ध दु । मन्हुत असाध्य सुधर सफा जू । अले इमानदारी खः, होटेलस मुलु क्किपु हे मतनिगु !

प्राकृतिक सौन्दर्यस जापान साप हे बालाक । नेपालसर्थे हे अन नं पहाड़ यक्को दु, यद्यपि नेपालसर्थे ततजाकगु पर्वत माउन्ट फुजी अर्थात् फुयी यामा खव गुकिया जाक १२, ४६७ फीट खव । अले अनया पहाड़ पत्तिकं धैर्यं मोटरया लँ दु । गनं गनं पहाड़या कापिस समुद्रया लख द्वाहाँ वया चोंगु सोय बैलस भी पहाड़या कापिस मुना चोंगु दहँ लुमनका बिउ । भी नेपालस थास थासया क्लाल लख दुर्थे अन नं थास थासस क्लाल लख दु । अले व थन राष्ट्रीय क्यब नं यक्को दु । उकि मध्ये दक्सिबे तवधंगु व बालाकगु निक्को नेशनल पार्क खव । १४१,००० एकड़ तवधंगु थव पार्कस ता, देगल, दहँ व भरनां शोभा बिया चोन । जापानया मन्हुते शील स्वभाव अत्यन्त बालाक । भी ठाकुलिपिन्त कोकालीपिसं अन्यायेगु, नमस्ते यायेगु सत्ता अन मन्हुते छ्यल कछुइगु । जापानया चाल चलन व संस्कृतिस नेपाल व संदेशया चाल चलन यक्को हे भमावेश जुगु खने दु । अन इमि राष्ट्रीय व मेमेगु पुण्य स्थानस बने न्ह्यव अनया पुण्य खुशी लखं ल्हा सिलिगु नं भी स्यंगु व पशुपति देके धने भले विष्णुमति व आर्यघाटस ल्हा सिलेशं खव, ख्वा सिलेशं खव । भी देथास व छैं कोठास दुने लाकां न्ह्याये मज्यूथे इमि नं लाकां तोलते माव । थौंतकं केतुये भले भीयैं हे पुलीं चुया बा मुलेवति थ्याना हे फेतुइगु चालां दक्सिबे याउंक पाइचात्य सम्भयां व प्रभावं मकवगु खनके फु । नयेत जक सेतयेथैं चुकचीयैं जावगु चिकिजागु तंहाकगु टेबिलस तया कथि निपुं नैगु खव । मन्हुते ख्वालया आकार व म्हधिक भी नेपालीत लिस्से यक्को मिले जुउ । आपासिनं ला जित नापं जापानी धका इमि भाषं खँ ल्हाः वल । इमिगु पुलाङ्गु नृत्यस भी महाकाली प्याखं व सेते दाप्याखंया मिथ्रण खने दु । बाजं नं अथे हे ।

( त्यंगु ४९० पृष्ठ्या )

# तुनिख्यो मिसा

## श्री न्हुक्षे सुन्दर, ल्हासा

थ मिजं धयापिसं नं मिसात लिसे छुं हे लिमस्वसे खँ ल्हाय यो खनी।

का स्वया दिसैं रे बेले याः भासं धयां नुगः हे भारा भारा मिक मयल हं। थौं बेले याय मखुत हं। खँ छुं नं दुगु मखु। न्हाचः तल्ले हे बेले याय मत्योनि ला धका न्यना दीम्हं आः जू बले मयल हं। धा नं छुं नं धयागु मदु। भन साप पित्यात जुइ धका काचा काचां वेकःया योगु गोलभिरा अचार उलि दयका च्वंतले लंका तल धका: तं मोयका दीसा का। जा-जि ला न्हाच तु हे बुका तय धुंगु खः।

प्यदं न्यादं दय धुंकल वइगु। तं म्वयका दीगु जिं मस्युनि। भचा नसकं हे हाला दी मखुम्ह। करपिथैं म्वामदुगु खँ नं ल्हाः जुइम्ह मखु, माःगु खँ ल्हाकेत हे थाकुम्ह। करपिसं निगः विया न्यागः कालं मस्यु मिगः कालं मस्युम्ह धयां। ल्हाय हाले धयागु ला गन। तं म्वयका दीगुला खइ हे मखु, उकि तीजक हानं धया 'निगःचासां भपि रे।'

वेकलं अथे हे धया दिल 'जि मयल छं न हुँ।'

जि मन भन गरखेसे च्वन। नुगः मछिना वल।

धया, 'न्हाचः तल्ले हे बेले याय मत्यो नला धया दीम्हं आः जू बले मयल धका: छु धया दियागु व हायकेथैं करपिन्त।'

वेकलं लिसः हे विया मदो। भसुका छको जक तया दिल। जि लुखायसं दनाः पचिनं वं कुति कुति याना च्वना। वेकः मेचे फेतुना लिधना धलिमे तोलं जक स्वया च्वना दिल। न हे वाना मदी। अयक हे नं स्वया मदी। न्यागु मिनेट वन। मिन्यागु मिनेट वन। अयनं हे नवाना मदी। वाघौ नं वन। ती जक नवाना दिल 'उखुन्ह छंत कनाम्ह मिसा छम्ह दु छु, व तुनि खेले जाथुइले निहिन्ह याकःचा वया च्वनी। सुं सां मदुगु थाय जक मालाः च्वं च्वनी। ई ख्यूसे च्वंका नं खने दया च्वनी, लिपा ख्यू थाय खेले हे थां मत च्यायव गन वं गन वं जुइक तना च्वनी धयाम्ह दू नि, हः व हे मिसा अन निहिन्ह व्याय वइगु, जिमिसं मिहगः तिनि सीका हरे...!'

जि च्वापुकाः जुया चत धया 'व मिसाया ख्वाः ह्याँउक लाना दिल जुइका, सतबन त्वा ल्हाना छ्वया मदिया

ला? जि ला उखुन्ह हे धयानि, अजा थाय खेले बहनी याकःचा वया च्वनीम्ह मिसा भिम्ह खइ मखु। मिजंतयगु मन हेकाः नया जुइम्ह जुइका धयां छिं हे का रुवाः स्वयला अजाम्ह मिसा मखु थैं च्वं धया दिल। भि ख्वाः वयां ज्यू ला व...!'

वेकलं खँ त्वाल्हाना धया दिल 'जि धयानि मिहगः तिनि जिमिसं सीका। छं धाम्हथैं जाम्ह मिसा ला मखु व। हरे गुलि जक नुगः ख्वःम्ह मिसा जुया च्वन खनी। मिहगः जाथुइले जि निम्ह पासापिं लिसे चाकलाः सिमाय च्वे गया: खँ ल्हाना च्वनागु ख्यूसे च्वनीन। मिहगः मत च्यागु नं लिबागुलि ख्यूसे च्वंका नं ई वंगु हे मचायक खँ ल्हाना च्वनाबले व हे मिसा सिमा कवय चाचाः हिला च्वंगु खंका। अले जि पासापिं हाले मते धका: भाय याना! छु छु जुइ स्वया च्वना। व मिसा चाचा हिला उखे थुखे ग्याग्यां खत। अले सिमाया थाय निम्ह स्वम्ह साली तया तःगु दथुइ च्वंम्हया तुती भाराक भवःसुत। व चाकलाः तपुलि वेकोयक पुयाः तुपः धस्वाका वँय बलाक च्युया मुसुं निहला च्वंम्ह ल्वहँया मनू धाथैं खः जि स्वयबले उसि सना हल धयां। मिसा गवायत भवःसुना सुक सुक याना च्वन। ल्वहँ-मनूया पाली तुं मनचा दिकाः थस्वत। ख्वाः स्वया च्वन। काचाक दन। निया ल्हातं बोइले तालं गोत। मिखा मिखा चू लाक लाकाः स्वया च्वन। अले हानं ख्वाले ल्हातं पित्तु पित्तु पिया सना च्वन। तीजक थःगु ख्वालं ख्वाः ल्वाकः वन। अले च्वाक चुपा नल। हानं हानं अथेतु अथेतु याना च्वन। थां-मत ख्वालाक च्यात। वयागु ख्वाः बांलाक सी दत। समाः वंगु ख्वाः। उकी गाले कुतु-वना च्वंगु माया वनापुगु मिखा निगलं जिमिन गाक हे साल। लिकुना च्वंगु ख्वबि पुखुली लेहें लेहें पुया च्वंगु व मिखा निगले गुलि तृष्णा, गुलि दुख, गजागु वेदना। अन नेपाल-मां हे गुलि बांमलाक खनेदया च्वंगु। जिमिसं अथे थथे छुं हे धाय मफुत। फुकं तोले जुया च्वना। व मिसा लिफः तु लिफः तु स्वस्वं वने त्यन। ब्वां वना न्ह्यपं मवंसे च्वने मफुत।

"क्वाय छि सु?" व मिसां तमंथैं न्यन।

“छिगु खँ अपो सीके मास्ति बल, छिला साप हे दुखी  
खनी। छिगु ढेँ गन ?” जिं तीजक न्यना।

वं मं मदु मं मदु सलं लिसः बिल, “अँ...अँ...जिमि ढेँ  
पाहाड़ पाखे खः। वुँ दु। बलचा दु। निम्ह सा दुगु गोठ दु।  
जिपिं निम्हसिया ज्या यानाः ज्यू ज्यूथे यानाः याउँक  
निह फुका च्वनापिं। ला व लुसिथे च्वं च्वनापिं। गबलें हे  
बाय मखु धयागु जिमि मन खँ। छन्हु धैँचार्थे ख्वाः वःम्ह  
मनू छम्ह ढेँ वल। व लिसे छु छु खँ ल्हात मस्यु, बहनी  
जितः धाल, “प्यन्हुति तापाक मदेशे साहेबतयसं धेबा  
धयागुला लःथे बिया ज्या याका च्वंगु दु हँ। जि नं वने  
त्यना। ज्या यक्को याय, अले छंत माः छ्रमाः दयकेत गायब  
झट्ट याकनं लिहाँ वय निहला ?” जि छुं मधया। जितः ला  
नुगःसे हे चुपिं सूर्थे जुल।

“निहला ? निहला धया ?”

वं अथे निहला धाइगुया लिसः जिं गबलें हे मज्यू म्हाः  
धका मधया। उकिं अबले नं जिं वने मत्य थुलि धाय  
मफुत। व वन। आश यायां लना च्वच्वं स्वदं लिपा थुगु  
गति जुल। अथे ल्वाः वनेगु ज्या धका जितः द्वाय मधागु  
वं। मस्यु।

आः जुइ धुकुगु खँ। न्ह्याथे यानासां मन तया हे च्वने  
माल। उकिं निं छको थन व दुथाय् मवसे मन मच्वं।”  
धाधां ततः पलाः याना ख्यूँपाखे वन”।

अले उलि धया वेकः आताहाँ तु च्वना दिल। जितः  
नं गरखेसे च्वना वल। वेकः लिक फेतू वना।

“जि नं बेले याय मयल !”

## उपहार



श्री आशाराम शाक्य

छन्त प्रिय, आ जिं छु बी धाय् दुगु जिके छुं छुं मखु !  
‘हृदय’ बीधाय् जि गथे बी सच्छक्र दे धुंक्षगु !!  
ख्ववि भतीसां बी धका धाय् नेत्र निगले ख्ववि सुत,  
प्रेमया संगीत बी धाय् शुष्क जुल जिगु म्ये फुक !!!

छन्त प्रिय, आ जिं छु बी धाय् दुगु जिके छुं छुं मखु !  
रूपसां जिगु बी धका धाय् रूप जिगु बांलो मज्,  
थःगु दुगु छुं बी धका धाय् छुं धका नं दुगु मखु,  
छेँछकूसां बी धका धाय् थःगु बाय् खः भन फल्य,  
ल्हाःनिपाया स्पर्श बी धाय् ल्हाःजि ध्वगी धुंकल !

छन्त प्रिय, आ जिं छु बी धाय् दुगु जिके छुं छुं मखु !  
हृदय व्योमे अन्धकारं फुक छकलं तोपुया  
जः भती हे खंक्य मफया मन्त जिगु थागा प्रिय !  
वन्यत प्रिय उपहार तर छुं हे मव्यूस्य गथ्य वने ?  
हृदय कुँचाय् तैगु सुचुका शब्द ‘प्रिय’ सां वने बिया !

छन्त प्रिय, आ जिं छु बी धाय् दुगु जिके छुं छुं मखु !

भी नेपालस द्य-जात्रा यायेथे जापानीते नं याव। पाव धुलि हे इमिगु यखत भीथे तखब इयातु मजू, यद्यपि कोबीगु भीथे हे तुं। अनया भिशुपिनि पोषाके नं संभिश्वतेर्थे तिनखा तया तइ। नेपालस बहालस गृहस्थी जुयाचोंपि गभाजु बरेजुतेर्थे वा सेंते गुम्बास चोंपि गुम्ह गुम्ह गृहस्थी लामातेर्थे हे जापानस नं गृहस्थी जुया बाहाल बहीथेंजा थास चों। नेपाल, संदेश व जापानस भाषाया नं आपालं सम्बन्ध खने दु। त्याख ( संख्या ) या शब्द छुं त्वस चोये, गुकिं थ्व खँयान पुष्टि याइ—

| नेपाल भाषा | सें भाषा |
|------------|----------|
| छी         | चिक      |
| नी         | नी       |
| सों        | सोम      |
| पी         | सी       |
| डा         | डा       |
| खू         | टू       |
| न्हस       | धुई      |
| च्या       | ग्ये     |
| गू         | गू       |

धर्म नं नेपालस व ल्हासासर्थे बुद्ध-धर्म हे प्रधान धर्म खब। अले ला जापानं नं लुम्बिनीयात असाध्य महत्व बिल। हानं नेपालस गुलि बुद्ध-धर्म व हिन्दु-धर्मस परस्परस सहिष्णुता दु, उलि हे जापानस नं बुद्ध-धर्म व शिन्टो-धर्मस दु। नेपालस राजकूलया धर्म हिन्दू-धर्म जुसां प्रजात आपालं याना बौद्ध हे खब, अथे हे तुं जापानस नं राजकूलया धर्म शिन्टो-धर्म जुलसां प्रजात आपालं याना बौद्ध हे खब।

थथे नेपाल, जापान व संदेशया संस्कृतिया मेलया कारण नं दु इमि आजुपिं नेपालं संदेश जुना जापान वगु खँ इमि वंशावली दु। गुम्ह गुम्ह जापानीतेर्थे धाव कि दक्षिणया समुद्र अर्थात् साउथ सीज पति नं इसी आजुपिं जापान वगु दु हं। उकिं हे जुह जापानयात पूर्व व पश्चिमया सम्मिश्रणया थास खब धागु। तर जापान भीगु देश व संदेशया सिबे यकों हे त्वस थ्यने धुक्कल। अन मनुखत सलस सल ( शतप्रतिशत ) आखल सब। फुक्सिनं सुथस व बन्हिस ध्यहाँ वैगु अखवार सोव। हाईजीन स्वास्थ्य रक्षाया तसकं ख्याल दु। सु सेखंचाल धालसा मेपिन्त पुनी धका व थननं धु द्वाहाँ वनि धका म्हुतु व न्हासस कापतं

तोपुहगु पत्तीतया जुइ। नयेगु पसल वा होटेल पति टेली भीजन अर्थात् रेडियो लिसे बाइस्कोपर्थे किपा नं वहगु यन्त्रं प्रत्येक यात्रीयात विज्ञानस जापानया थास क्यैव। प्यास्वनया स्तर नं तसकं थहाँ वं। टोकीयोस सोयागु टाकाराजुका अपेराट्टा धागु खेल न्यूयोर्कस सोयागु रेडियो सिटी म्युजीक हजया सिबे म्ह मजु।

जापानीत तसकं हे उद्योगी। इपिथे मेहनत याइपि जि सन्सारस हे मखनानी धासां ज्यु। इमिगु उद्योग नं सन्सारया गुगु औद्योगिक देशया सिबे क्स मवं। रायन, नाइलन, आसेटेट इत्यादि केमीकलं ( वासलं ) दयेकुगु उनथे रेसमर्थे चोंगु कापत अत्यन्त बानलाकथे बलाकथे दं नं दं। अले मोति कायेत लखस दुने लालक्या वनिपि मिसात खब। सिपिया टुका वाईष्टर धैपि संखुचाथे जापिनि प्याथस तया लख दुनेस तया खुलाति लिपा कलचर मोति थिमिसं हे देकैगु जुया चोन। थिमिगु ल्हाया शिप खना जि ला सत्य म्ये हे वांन्याना च्वना। सिपियागु ज्यां निसें मोति माल हनेगु तकं ज्यास ल्हा कलघरथे जव। जापानीते थ्व उद्योगी बानि हे याना मखा ज्वी सन्सारया नगिगु हतालस एटमबम ध्वष्ट जुगु द्वीरोसीमास आ छुं हे ध्वंसावशेष मदये धुक्कल? यदि छुं ध्वंसावशेष दुसा व खब अनया एटम बम ध्वस्त जुगु लुम्केत दयेका तवगु व्हगु म्युजियम! टोकीयो ओसाका, कोबेस ला छुं छुं हे हतालया चिं मन्त धालसां जिल—खाली कोबेस थास थासस लँब्ब भचा सेना चोंगु दनि।

सुधर सफापिं, शील स्वभाव बांलापिं, थ्व छे यचुसे पिचुसे चोंका तइपि, अतिथितेन तसकं सत्कार याये संपि शत प्रतिशत शिक्षितपि जापानया मिसात थ्व यथे जुये दुगु आजादी थो हे निगुगु हतालं लिपा दत। नत्र इपि छे व छे ज्यास हे जक चों चोनिगु खब। आ ला हरएक पसल, अफिस, अड्डा, बैंकस मिजंते बराबरी याना ज्या याना चोन! ऐनं सलंस दंया मिसा मिजनया असमानताया चिं आत्तले द हे दनि। उदाहरण खः, मिजंतेसं ति हे ज्या याये फुसां मिसातेत ज्याला मिजंते बन्छ्व सिबे मदु! दाईट ( जापानया पालियामेंट व लोकसभा ) स मिसात सदस्या १२ म्ह तिसिबे मदु धाल। व्हम्ह जापानी विद्वानं जित धाल, जापानयात भारत पाखे धर्मरूपि अमुल्य क्वस्यालि वल। उकं यदि जापानं नं छुं सौगात वियेगु दुसा अनया सुशीलपि मिसात खब। ख नं खब गुलि विदेशीं जापानी

मिसात व्याहा यात, इमिसं इमिगु तारीफ हे यात। धार्थे धाये माल धालसा अनयापि मिसातेगु ग्वाहालीं याना हे जापानीतेसं पुनर्निमाण याये फुगु खव। अले जित जापानस वने न्ह्यव ‘यूकी वारी सू’ धावगु जापानी फिल्म सोयागु जापानस धात्थें हे खंथें जुल।

निगृगु हतालं लिपा शान्तिया निंति मन्हुतेसं न्हुन्हुगु धर्म नं यक्कों दयेकल। उकि मध्ये “उमोनो क्यो” धागु व “वर्ल्ड मेसायनिति” धागु प्रमुख खव। क्रीस्टान धर्मया नं हतालं लिपा यक्कों हे प्रचार जुल। तर जापान अज नं बौद्ध प्रधान हे देश खवनि। उकि नेपालस थुगुसी भगवान बुद्ध्या २,५०० गु शताब्दी जुइगु विश्व बौद्ध सम्मेलनस आपालं जापानीतेसं न्ह्युता तैगु साधारण खँ हे जुल। तम्हसिनं जित थुकिया तिथि नेन। उकि जापानित थन वै भले भी देशवासी नेपालीतेसं नं इमित उलि हे अतिथि सत्कार यायेमा गुलि भी नेपालीतेत जापानीतेसं यात।

आखीरस जिं जित जापानस चोना भले अनया आत्याईन क्लबया सदस्यते नेपालस मानस्लु गभापि पर्वतारोही दोस्ता दलया नायक युकीयो मितापिंत धन्यवाद बिये। टोकीयोर्थे जागु तवधंगु शहरस जापानी भाषा मसयेक अंग्रेजी भाषां जक फुकक कारबार चले मजु। अजभले हे धयेकपिसं दु-भाषी समेत बिया जित ग्वाहाली यात। धयेकपिसं हे अनया “सुमो” धावगु पहलवानया खेल नं केना बिल नत्र अनया टिकट कायेत हे लालं पिये माव धागु। “सुमो” धयागु भी पहलवान वा कुस्तीर्थे जागु हे खेल ला मखु। गुम्हसिनं मेम्हसित खम्पां च्वस ज्वना छ्वा वायेफन वा तुर्नीं चोसं चोंगु भागं बंस थियेके फत व हे ल्याइगु जुया चोन। “सुमो” धैपिं पहलवानत ततसकं

तवधीक व ल्हों।

जापानया स्मृति मध्ये टोक्योस दलाई लामाया दाजु ताकते रीम्पोचे नापलागु नं छगु खव। वस्पोल अन २।३. दं चोना अमेरीका वनिगु खव। जित नेपालस जबीगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनस सित निंह धागु खव। तर अक्स्मात जि टोक्यो नं कोबे वना। अमेरीकायागु ठेगाना काये हे लोमन। वस्पोलं जित कना बिज्यात, भिक्षु जुया निंति जापानस नं थव दस्तूर अनुसार वस्पोलपिसं सँ खाना लँस जुया भले बराबर वस्पोलपिन्त पुलिसं जोनिगु हँ। अथे द्वाये धयां जापानस कुना तवपि कैदीतेत जक सँ खाका तैगु हँ। अले सँ मदुपि जूया निंति कैदं विरयुवपि ला धका संखां जोनिगु हँ।

मेगु स्मृति जुल शिकोकु टापुस च्वंगु कोची धयागु शहर। थव समुद्रसीधस लावगु शहरस छगु स्यगादो गुफा दु। अन लोहँ नाया किसीम किसीमया छाँत प्याहां वया चोंगु व न्हापा न्हापा व गुफास चो चोपि मन्हुतेगु भुतु व थलबल सिद्ध जुया चोंगु खव थासथासस लख नं दु। थो शहरस मेगु छगु नं खना न्ह्यपं तहाकपि ग्वंगत। ग्वंगया न्ह्यपं हे भिन्न्याकु फिंखुकु हाक जू। थो ग्वंगयात विचा यायेत हे अलग मन्ह माव। कारण व ग्वंग न्यासी वनी भले न्ह्यपं जोनीपि मन्त धायेव व न्यासी हे वने फै मखु।

नवेम्बर १० खुनु चान्हस वी. ओ. ए. सी. या फसखतस चोना वकीनावा, हङ्कङ्ग, बैड्कक जुना ११ नवेम्बर खुनु सन्ध्याकालस कलकत्ताया दमदम थेन। १३ नवेम्बरस फसखतं येदेश थेंक वया। अले जापानया स्मृति धाना १०७६ नेपाल सम्बतया ह्व-पूजा यायेत नं ठिक्क जुल!



# बुद्ध-प्रशंसित पूजा

## सुश्री मोतिलक्ष्मी

“वय धम्म सङ्घारा अप्पमादेन सम्पादेथ” व्व  
वसपोल सम्यक् सम्बुद्ध शाक्यमुनिया अन्तिम वचन खः;  
गुगु वचन ल्हाना विज्याःगु नीन्यासः दँ दत, तर आः तक  
नं भीपि थन तुं तिनि ! यदि भीसं थ्व व्याकु ‘संस्कार  
नाशवान् खः’ धयागु थ्व अमृतमय वचनयात् बांलाक  
च्छीकाः अलसि मचासे सम्यक् आचरण यानाः आर्य मां  
वनागु जूसा उगु असंस्कारिक अकृतगु निवर्णे थ्यन हे ज्वी !  
अले थथ्य मजूगु उद्योग हीनताया फल मखा ? धम्मपदे आज्ञा  
दयका विज्याःगु नं दुः—

“उत्थानेन यमादेन सञ्चमेन दमेन च  
दीपं करिराथ मेधावी यं ओघो नाभि कीरति”

थन ओघया अर्थ खुशि बाः वइगु, ‘थ्व संसार रूपी  
खुसी प्यंगू प्रकारं बा वय्यो गुकिया नां ‘काम ओघ,  
भव ओघ, इष्टि ओघ व अविद्या ओघ’ खः। थुगु  
खुसिबालं संसार वासीपित बारबार च्छीकाः यंका च्वन,  
उकिं विज्जनपिसं उगु खुसि च्छीकः यंके मङ्कयं बांलाक  
बङ्गाक अप्रमादी जुया उद्योग पूर्वक संयमं थमं द्वीप-थाय  
दयकिं” धयागु उक्त श्लोकया भावार्थ खः।

हानं मेगु—“अत्त दीपा होथ अत्त सरणा….”  
‘थःगु द्वीप अथवा थःगु प्रकाश थः हे जु, थःगु शरण हुँ,  
मेपिनिगु शरण बने मते’ धयागु आदि अजागु सद्उद्योग व  
स्वावलम्बनया शिक्षां परिपूर्णगु बुद्धधर्म थ्व प्रजातन्त्र-युग-  
यात ला मदयक हे मगाःगु खः, थौंकन्हे सकस्यां स्वतन्त्रता  
यः राष्ट्रिय रूपं, सामाजिक रूपं, पारिवारिक रूपं व व्यक्ति-  
गत रूपं ला भं हे यः, तर धात्यें स्वतन्त्रता यःसा स्वाव-  
लम्बी ज्वीमाः छाय धाःसा स्वावलम्बन हे स्वतन्त्रताया मां  
खः धयागु खं बुद्ध-धर्म बांलाक हे कना च्वंगु दु।

भी नेपामितय गृहवंश छिशम्ह घ्वाँय् घ्वाँय् आज्ञु  
सिद्धार्थ राजकुमार राजभवने च्वना विज्याःबले वस्पोलया  
नयत, त्वन्यत, पुन्यत व पलाः छृपलाः जक छीत हे नं  
कर्पिनिगु ग्राहालि मदयकं मगाः, पिहाँ छृको जक वन्यत हे  
नं गुलि थाकु—न्हापां थः अबु शुद्धोदन जुज्याके आज्ञा  
काय मानि, अले रथ छायपइपि छन्दक आदि सारथीपि  
मानि, हानं स्वाहानें जक कहाँ वन्यत हे गुलि अज्ञ रक्षकत

मालितिनि ज्वी; अज्यागु राज ऐश्वर्ये तुं वस्पोल सिद्धार्थ  
च्वना विज्याःगु जूसा लोके दूर्लभगु बोधिज्ञानयात् वस्पोल  
गबले ल्वीके फइ ? व हे परावलम्बनताया खिपः चकुना थःगु  
हे कायिक, वाचिक अले मानसिक परिश्रमं वस्पोल सिद्धार्थ  
स्वतन्त्र, स्वतन्त्र, महास्वतन्त्रगु निर्वाण लाना विज्यात् धासेंलि  
स्वावलम्बनं छु जक याय् मफइ, बहु गुकियान् मुख्य थःके  
योगयता दयके माः, अले भिंगु थाय् व भिंपि संगत माः,  
उकिं वस्पोल श्वेतकेतु बोधिसत्वं थः जन्म ज्वीत ल्वःगु भी  
कपिलवस्तु महानगर थाय् व भी भिम्ह शुद्धोदन जुज्या  
शाक्य कुल ल्यया विज्यात्।

मेपिनिगु शासने आपालं परिषद दयफु, तर बुद्ध  
शासने प्यंगू हे जक परिषद दु, गुगु भिक्षु परिषद, भिक्षुनी  
परिषद, उपासक परिषद व उपासिका परिषद खः। वस्पोल  
तथागतं थः परिषदयागु शीलादि गुण धर्म वृद्धि याय माः-  
गुलि भिक्षुपिन्त भिक्षु-विनय, भिक्षुनीपिन्त भिक्षुणी-विनय  
व उपासक उपासिकापिन्त गृही-विनय दयका विज्यात्।  
गुगु विनये थःथःगु विनयानुसारं आचरण याःपि हे वस्पोल  
बुद्धया प्यंगू परिषदपि खः। थ्व प्यंगू परिषद गुथाय तक बुद्ध  
शासन दया च्वनि तिनि, गुथाय तक विनय दया च्वनि-  
तिनि उथाय तक दया हे च्वनि तिनि धायफु, छाय धाःसा  
आः नं सोमूहिक रूपं जक भिक्षुनी संघ मदुगु खः, व्यक्तिगत  
रूपं आचरण यायत छुकिं नं पंगु मदु, उकि थ्व लोके आःतक  
प्यंगुलि परिषद दनि धयागु विश्वास याय् थाय् दु, गुकिया  
चिं अनागरिका रूपय भिक्षुनीपि ल्यं दया च्वंगु द हे दनि।

बुद्धशासनया शरीर खः, भिक्षु भिक्षुनीपि, प्राण, उपासक  
उपासिकापि अंग प्रत्यंग ! दान शील भावना, शील समाधि  
प्रज्ञा आदि कुशलाचरण थुकियागु निगू नसा-त्वंसा खः।  
अजागु भिंगु नसा त्वंसा बांलाक दःसा तिनि शासन शरीर  
बलाना वइ। थ्व शासन बलाकेगु व बमलाकेगु उपाय नं  
थ्व हे प्यंगू परिषदया दुने दु।

गुखुनु वस्पोल शाक्यमुनि परिनिर्वाण ज्वीत कुशीनगरे  
मल्लपिनिगु शालोद्याने निमा सिमाया व्वे च्वना उत्तर  
पाख्य फुस यानाः दक्षिण पाख्यर लिको यानाः जवं त्रुयाः  
सिंहशश्यां गोतुला विज्यात, उखुनु अझ्ले हे व सिमाय् स्वां

हृष्णः भररं स्वां हायकाः वस्पोल बुद्धयात् पूजा यात्, आकशं नं दिव्यं पुष्पं, दिव्यं गन्धं, दिव्यं गीतं वाय आदि नं पूजा यात्, तर अजाःगु अलौकिक दिव्यं पूजायात् हे नं वस्पोल तथागतं धात्येयागु पूजा धया विमज्याः, थथ्य धया विज्यात् — ‘हे आनन्द, थव थुलिमक्ति पूजा याःसां तथागतयात् बालाक पूजा याःगु ज्वीमखुनि, गबले सुं गुम्ह भिक्षु, भिक्षुनी, उपासक, उपासिकापिं धर्मयागु लँय् वनि, खःगु व भिंगु लँय् वनि, धक्कानुकूल आचरण याइपि ज्वी व हे पूजां जक तथागतयात् धात्येयागु ज्वी, उक्ति हे आनन्द, धर्मया ल्यू ल्यू वनाः धर्माचरण याय धका स्यना कायमाः।’ थव खं वस्पोल तथागत आमिष ‘उपचार’ पूजां स्वयाः प्रतिपत्ति ‘शीलाचरण’ पूजां हे जकं खुसी ढू धयागु

सी ढु।

उक्ति आः वस्पोल त्रिलोक पूज्य लोकनाथयात् पूजा यायत ल्वःगु धर्माचरण रूपी पूजा ज्वलं ताःलाकेगु व वस्पोलया शासन शरीर बढ़ाकेगु भी वस्पोल सिद्धार्थया सद्यथः थितिपिनिगु ला परम कर्तव्य हे जुल। उक्ति आः खुनु भी लिपा लाके मजिल, ‘मुनां धर्मयात् खनि, वं जितः खनि’ धया विज्याःथें तुं धर्मयात् बालाक स्याः वस्पोल बुद्धयात् खंके माल, अले तिनि भीसं वस्पोलयात् बालाक पूजा याय फइ, थुगु हे पूजायात् वस्पोल बुद्धं प्रशंसा याना विज्याइगु खः।

[ यले वृवाहाःया २,५०० दँया जयन्ति समारोहया सिलसिलाय् ज्ञागु बौद्ध सम्मेलने प्रवर्चित । ] —सम्पादक

## पुरुषकार श्री पूर्ण ‘पथिक’

क्वकः सृष्टिदेव थःगु सृष्टिया उच्चनि व विकाशया अध्ययन याना योग्यपिंत पुरस्कार बीत पृथ्वी लोकय वल। न्हापां पाषाण-जगतय् वना वं इमिगु ज्या खँया विषय नेन।

न्हापां ल्वहँया पहाडँ धालः—“जि समस्त ल्वहँ-जगतया जन्मदाता खः। जिगु विशाल शरीरं अनन्त ग्यसु क्वीयु, थव क्विं स्वू हे ज्वी।”

अलय ल्वहँया थल बलं नंवातः—“शरीर विशाल ज्वीगुया छुं महत्ता मदु। जि मानवया सलंसः ज्याय् उपयोगी जुया च्वनागु दु।”

इमिगु खँ नेनाः देगः  
क्वे च्वंम्ह शिला पत्रं  
ग्यसु लाःगु सलं आत्म  
प्रशंशा यातः—“जि  
प्राचीन शिक्षा प्रसारया  
साधन तथा इतिहासया  
च्वंब्वा नं खः।”

पाषाण हथियारं उ-  
ज्ज्वल अतीत लुमंका थःगु  
शक्तिया वर्णन यातः—  
“क्वन्हु जि समस्त मानव

हे खः।”

थःगु म्हयच्वंगु चमत्कार पूर्णकला क्यं क्यं ल्वँ-देगलं फिंवयातः—“विनाशया कारण ज्वीगु छुं प्रशंसनीय खँ मखु। बहु खेदजनक विषय खः। जिगु सुन्दर शरीर खना समस्त मानव मुग्ध जुया च्वंगु दु। अभ उलि जक मखु सम्पूर्ण देव देवतात फुक जिं थःगु हे मुलयूतया तया।”

मुसुक न्हिला पाषाण मूर्तिं गम्भीर तथा गर्वपूर्ण सलं धाल—“समस्त देव देवी जि हे खः। प्रकृतिया सञ्चालक परमेश्वर नं जि हे। जिगु दर्शन मात्रया लागी नं मनुखं गुलिखे दुःख सिया जुल। जिगु तुती छ्यू च्वलाः जुल। जिगु सेवाय् हे समस्त मानवया भुक्ति मुक्ति अबलम्बित जुया च्वन। उक्ति जिगु न्व्यःने मानवतसं सेवा, सुश्रूषा, ध्यान, जप, प्रार्थना इत्यादि छु जक मयाः। विद्रानवर्ग तथा समाठं तक नं न्हिन्हिं जिगु हे पालि भोपुया च्वंगु दु।”

प्रमुख पाषाणतय् खँ न्यने भुसेलि सृष्टि देवं ध्याकूचाय् च्वंम्ह ल्वँ-हिटियाके नं छुं खँ न्यन।

ल्वँ-हिटिं विनय व नम्रता पूर्वक लिसः बिल—‘जि जा थःके छुं विशेषता मखना। अयसां निरन्तर थःगु चःतिं प्राणिमात्रया तुति चायके दुगुलि जि नुगः भचा सिचु।’ ल्वँ-हिटियागु खँ न्यनां सृष्टिदेव तस्सकं ल्यूताल, अले प्रथम पुरस्कारं सम्मान याना वैगु प्रशंसा यात “धन्य क्व ल्वँ-हिटि...!”



जातिया हथियार जुया असंख्य पशु पंक्षितेगु वध जिगु पाखें हे जुल। आधुनिक सम्पूर्ण युद्ध सामग्रीया परम पितामह जि

# नीन्यासःगूगु जयन्ती स्क का

[ रेडियो नेपाल स्वांया-पुन्ही छन्हु न्हो प्रसारित छगू उद्गार ]

## आमणेर सुदर्शन

हे त्रिगुण सम्पन्न पावन पुर्ण,  
सिद्धार्थया जन्म खंम्ह हे सूर्ये,  
बुद्धया बुद्धत्व प्राप्ति खंम्ह हे तिमिला,  
तथागतया महापरिनिर्वाण स्वःम्ह हे चन्द्रमा,  
छिपिं सकसिनं स्व, छव नीन्यासःगु जयन्ती-  
उत्सव,

जयन्तीया विशेष कार्यक्रमत,  
धर्म कर्म बुद्धया शिक्षा धाधां प्रचार व प्रसार  
जूगु !

हे प्रज्ञापुत्र सारिपुत्र,  
छंगु अस्ति थन जात्रा याये धुंका छं शास्ताया  
जन्म, बुद्धत्व प्राप्ति, निर्वाण महोत्सव मानेयाये  
त्यंगु छं स्व !

अले हे सारिपुत्रया सहोदर मौद्गल्यायन,  
छंके जा कृद्धि द हे दु नि ! Dhamma  
छं नं छको व्वया व्या स्व वा !  
छव स्वांया-पुन्ही उत्सव बाला कि मला ?

हे बुद्धया ल्यूल्यू न्होन्हो किपालुये जूम्ह  
आनन्द,  
छ नं ला तथागतया परिनिर्वाण-पीड़ा सह याये

मफया विहार ल्यूने च्वना रुवःवंम्ह खःनि !  
थौं व परिनिर्वाण दिया २,५०० दँ क्यंगु रुपे  
उत्सव याना च्वंगु स्वया ल्यताया  
शीत-अश्रुं ख्वाः स्यु !

हे श्रद्धालु अनाथपिण्डिक,  
छ नं तथागतयात दयेका व्यूगु श्रावस्ती जेतवन  
थौं विध्वंशित जुया

आ नां हे सहेत महेत जुइ धुंकल धया !  
व हानं चेम्ह महास्थविर सह तथागतया  
निवास जुझगु स्थानया जिर्णोद्धार सुनां याइ ?  
हे महाउपासिका विशाखा,  
छं नं थःगु पूर्वाराम विहार हानं छको थव  
२,५०० गूगु जयन्ती छु जुया च्वन स्वः सा !

हे कपिलवस्तु निवासी शाक्यत,  
छिमिसं म्हतिम्हति दयेका वियागु विहारादि  
थौं गन भूगर्भे दुने लाना च्वन छक पचिनं सुया  
ला क्यं त !  
हे मगधपति विम्बिसार,

छं जीवन-प्रदीपया जः मनू जीवनं गय् छ्यले

त्यंगु खं र ?  
हे बुद्ध क्षत्री जिमि जातयाम्ह धका गर्भित  
जूम्ह जुजु प्रसेनजित,

छं राज्ये हाहाकार हये त्यंम्ह अंगुलीमालयात  
भिक्षु याना विजयाम्ह बुद्धया

थौं मनुखं याना च्वंगु स्तुति अपो ला कि  
मगाः ?

अले हे उदयन,  
स्व, खंला स्वांया-पुन्ही माने याये त्यन !  
छ जक गय् मिखा तिस्सिना च्वने ?  
हे सुपाचं पिहाँ वःम्ह सूर्यथैं पश्चातापं भिं  
जुया नां दंम्ह मगधपति अजातशत्रु,  
छंगु पितृ-हत्याया सन्तप्त हृदये शान्ति हःगु  
व वासः हे गुगु बुद्धयागु खः—

थन जिमित नं छकूचा व्यु !

हे सिद्धार्थया प्राणप्रिया यशोधरा,  
वंम्ह, छंत वाकू छिना चान्हे छं मखंक तोता  
सिद्धार्थ व बुद्धया जीवनी थौं मनुखं कना  
जूगु खं ला,  
धा, व जीवनी द्वंला मद्वंला ?

हे दुतिय संगायनाय् विवादास्पद विषये चित्त  
बुके मजुया

महास्थविरवादी व संघवादी जुया वंपि संघंपि,  
बुद्धया उपदेश ल्वमंका !

आः व्यक्तिवाद बलि बीगु ल्वमंका महासंघ  
शक्ति-शाली मयासें मजिल मजिल धका धैथें च्वंसा  
छिपि बौद्धपि फुकं छं पं जुइगु ज्याय् सहायक  
जू वा !

हे सम्राट अशोक,  
कलिंग रणभूमी जूगु छंगु नुगः-धाः,  
धव हिंसा उन्मत्त धरती स्वस्वथाय् तकं व्यू  
वने द्येका !

अले हे सम्राट्-पुत्र महेन्द्र,  
छं लंकाय् जुजु तिस्सयात बियागु लिसः थे  
जक नं

थौं भारते छाय् मजुल ?  
हे मन्ध्यन्तिक देशे धर्म प्रचारया भार कुब्यूम्ह

महादेव स्थविर,

हे महिमक भूभागे धर्म फैले यायेगु जिम्मा-  
काम्ह धर्मरक्षित स्थविर,

हे अपरान्त प्रदेशे धर्मया जग तःम्ह महाधर्म-  
रक्षित,

हे सुवर्णभूमि छकोलं हे प्यदोत्या कुमार  
कुमारीपित श्रमण दीक्षा व्यूम्ह सोण व उत्तर,

छिपि सकसिनं याकनं वया धर्मदूतया शिक्ष-  
नालय व महाविहार

जगतयात गुलि आवश्यकता दु कं वा !

हे जुजु कनिष्ठ, छं नं बुद्ध-जयन्ती छु यायेगु  
मनूया धर्म धा वा !

हे जुजु मिलिन्द व नागसेन,  
छिमिगु प्रश्नोत्तर जक मखु, लिपा वःगु प्रश्नया  
नं उत्तर

बीत, शंका समाधान यायेत  
वा, छम्ह प्रश्नकर्ता रूपे  
मेम्ह लिसः बीम्ह रूपे !

हे सांची, भरहूत, गन्धारया कलाकार,  
हे अजन्ता, बागया चित्रकार,  
छिमिगु कलाया नं थौं तारीफ ला याना-  
च्वन ! याना च्वन, सत्कार !

अले छिमिसं जिमिगु तारीफ मखु, जिमित थथे  
कला साधना यायेत प्रेरित याये फुगुया तारीफया  
धायेत छिपि मवसें मगाः दुररर !

हे बसुबन्धु, दिंग्नाग, नार्गाजुन,  
छिमिगु प्रज्ञा-ज्योतिया सार्थक जुल ला थन ?  
मखुसा हे धर्मकीर्ति,  
छं हानं सिंहथें गर्जे जुया धा वा—“धिद्  
व्यापकं तमः ! धिग् व्यापक तमः !! धिग् व्यापकं  
तमः !!”

हे बुढा जुल धका ल्हासा वने न्हो नेपाः वया  
स्वयम्भूया दर्शन याना वंम्ह आचार्य ज्ञानश्री,

छंगु ग्रन्थत आः नं बौद्ध जनतां च्वना च्वंगु  
दुसां मथुया च्वंगु दुथाय् थुइका बी ?

स्वयम्भूयात स्व वयाथें नेपालं थः दाजुया  
जयन्ती याना च्वंगु स्वः वया बी !

हे प्रज्ञाकर गुप व अमरसिंह,  
थौं छिमिसं बुद्धयात न्हून्हूगु शब्दं सम्बोधन  
याना च्वंगु शब्दत कि त थःगु कोषे तःवा, कि त  
धाः वा, शुद्ध-अशुद्ध !

हे अट्टकथाया आचार्य, बुद्धया विचार बांलाक

थूम्ह बुद्धघोष,

मनुखं बुद्ध-धर्मया अर्थ श्याना च्वंगु मिले  
जू मजू टिप्पणी हानं छको पिकाः वा घोष !

अले हे महाकवि अश्वघोष, वा—

थौं बुद्धया प्रति मानव हृदये वा: वया च्वंगु  
भावनाया श्रद्धाया कविता च्वः वा, थौंया कवि-  
तयेसं, कवित्रीतयेसं, साहित्यकारपिसं च्वःगु न्यं वा !

हे लंकाधिपति विजयबाहु, हे जुजु अनिरुद्ध  
सुवर्णभूमिया,

छिमिगु धार्मिक व सांस्कृतिक आदान—प्रदान  
हानं छको हयेत तिबः या ।

अले हे काश्यप, वा—

छं दोच्छि भिक्षुपिसं च्वकागु त्रिपिटकया  
टीका फुक्कं प्रत्येक भाषां अनुवाद यायेत थासे  
थासे बनेत ब्वांवा ।

हे पराक्रमबाहु, छं चोलदेशया आक्रमणं

स्थविरवाद नष्ट जूब्ले हानं जुजु सुधम्मवती  
नाप पाचिनाथैं पाचिना धर्मया पुनर स्थापना  
यायेत निम्हं नापं श्यंक वा, सल गया तुरंत !

हे पितृवाटक धर्मपाल,

छं छ्वेकूगु सफू अयूनं ल्यन, छं नष्ट यात  
नं नष्ट मजुल

व बुद्ध-धर्मया अविवृद्धि स्वया आः ला नुगः  
मुझके मजिल !

अले हे कीर्तिराजसिंह व शरणंकर श्रामणेर,

छिमिसं श्यामं हया हानं स्थापना यानागु  
शासन

हानं मेथाय् स्थापना यायेत ज्वलं ज्वंका वा ।

शास्त्रार्थ-विद् हे श्रामणेर गुणानन्द ,

छम्हस्वे छम्ह सःस्यू ख्वालं पुया न्हाय् म्वाका  
च्वनीपिंत हानं शास्त्रार्थं परिक्षण याना मसःगु  
स्यना बीत वा, सानन्द ।

हे सुधम्मवती ! हे वनीक कन्या भद्रादेवी,

छिमिगु प्रेमं बर्मा देशे हानं छको बौद्ध-धर्म  
मःमः धाःगु जिमिगु सृति पत्रे तया बी ?

हे पगांया जुजु अनोरटु.

छं थातेनु वना स्वीनिम्ह किसि कविका कया  
हयागु त्रिपिटक थौं छखा छखा छें छम्ह छम्ह  
मनूया नुगले स्वर्थं ।

अले हे थातोनया मनोहरा जुजु,

युद्धं पराजित जुया छन्त छु याये धका  
न्यंबले जित स्वेडगाँ चैत्यया दासया धका  
धाम्ह जुजु,

थौं छको छं पाठ स्यं वा, विनम्र जुडगु !

हे शिन् अर्हत,

छं जुजु अनिरुद्धयात धर्मे दिक्षीत यानाथे  
हानं छको थौं अणुवमया थुवात रुस व  
अमेरिकाया राजनीतिज्ञतयेत अहिसाया दिक्षाय्  
अथे हे दिक्षीत या वा, गथे सम्राट् अशोकयात  
तिस्सं यात ।

हे केनजित्था,

छं विशालतमगु व आनन्द विहार द्ये-  
काथे बुद्ध जीवनी आरम्भं निसे अंगले च्वकाथे  
थौं ध्वष्ट जुयावं वना च्वंगु विहारतये प्रति जिमिगु  
छु धर्म खः धा ?

अले हे नरत्थु व मिन्सिन्सा,

छिमि राज्यलाभया लागी ल्वापुं, व्यक्तिगत  
द्वेषं चीवरं त्वपुगु देशे हे बुद्ध-धर्मयात छका  
हासावस्थाय् तकं श्यंगु द्वं क्यना द्वं कीपि मनूतयेत  
मद्वंक ज्या यायेगु स्यना व्यु सा ।

अले हे निर्भयी पंथगृ,

छं जुजुपित नं अधर्म-अनर्थ कार्ये बोवियेत गुगु  
क्रान्तिया मिज्वाला म्हुतुं पिकया विज्याना व हे  
मि ज्वाला छको न्ह्योने छुं मधाःसे ल्यूने बोविया

च्वनीपि ग्याफरतयेत् साहस व शक्तिया शिक्षा  
बीत ज्या छको पुनरावृत्ति या वा थःगु !

हे चपटा श्रमण,

छं सिंहल निकाय व बर्मी निकाय छुटे  
यानागुथें जागु छकूचा खं पायेवं निकाय  
दयेकेगु आः थव एकताया कहर जुझु निखिल  
विश्वयात छुं रुयले मंत धयागुया क्यं कारण !

अले हे हेसवा,

छं भिक्षुपिनिगु हत्या यानागु,

त्रिपिटक छवेयेकागु जिगु द्वं जुल धका  
इतिहास याके क्षमा फ्वं वा, याकनं क्षमा फ्वं वा !!

हे सम्राट् सियन् वेत् सी,

छंम्ह संसारया विशालतम् बुद्धया मूर्ति व  
कामाकुरा नं डाइ-बुत्सु नमवासां छं नवा वा—आः  
द्यो वै लुझु ई फुत, थव खः, बुद्धया वास्तविक  
उपदेश थुझेकेगु ई ।

हे उत्तरी चीन सम्राट् चुन्या पुत्र तोपाहुं,

छं थःथें राज्यतोता प्रत्रजित जूपि नाप ल्हाः माः  
हना ल्यागी जीवनया अर्थ कं जु ।

अले हे तोपा सम्राट्कालीन स्वीदो विहारया  
नीगू लाख भिक्षुपि,

छिमिसं नं फुक्क दक्क-दिक्क बौद्ध देशया  
बौद्ध भिक्षुपि मुना क्रमं च्यया छम्ह छम्हसिनं छगू  
छगू ज्या यायेत तयार जुया वयेगु ल्वमंके मत्य ।

अले हे च्यान् युं,

छं धर्मे धार्मिक सहिष्णुता व एकता हयेत  
छपा ल्हाते कनफुसियस ग्रन्थ, मेगु ल्हाते बौद्ध  
सूत्र ज्वना सिना वंम्ह, छं नं २,५०० सःगू जयन्ती

छु बी फु !

हे युद्धया निति भिक्षुपित चीवर तोतेगु आदेश  
ब्यूम्ह सम्राट् मोन् सू यन्,

छं थौं धा आःदेशयात सिपाही व तुपः स्वाल,  
मैत्री व एकता अले सुसंस्कृत जनता माःगु दु वरन् !

अले हे लोयांग सम्राट्,

छं सफू च्वयेगु दण्डनीय कर्म धका घोषणा  
यानागु प्रज्ञापुत्रतयेगु गःकीगुथें ज्ञुल धका मेगु  
घोषणा या प्रकट !

हे अमर यात्री हुयेन् सांन्, यिचिन्,

दुर्गम अलंध्य पहाड़ नदी छिना बौद्धतिर्थ-स्थान  
यात्रा यानागुया महत्व थौं देश विदेशं बौद्ध  
तीर्थयात्रीत वा: वे त्यंबले न्यंक वा थन !

पुनरुद्धारक हे अनागारिक धर्मपाल,

छं नं मरणासन्नकाले पुनर्जन्म भारते जुया  
बुद्ध-धर्म प्रचार याये धया वंथें आः छ सु जुया थव  
जयन्ती स्वया च्वनाले ?

हे गान्धी,

छं नं थौं आकासे सर्गं च्वे च्वे च्वना  
अहिंसाया शान्तिनीतिया उत्तरोत्तर उन्नति जुया  
चंगु मुसु मुसु न्हिला स्वया हे च्वना मखा ?

हे नेहरु,

छं नं थव जयन्तीया प्रस्ताव तःबले धाःथें  
ज्या जुयावं चंगु खना लयताः न्हैं बरु ?

अले हे आधुनिक कालया उत्साहि बौद्ध-धर्म  
प्रेमी,

छिमिसं कन्हे बुद्ध जयन्ती लुमंकी !



सिंहशश्याय् बुद्ध



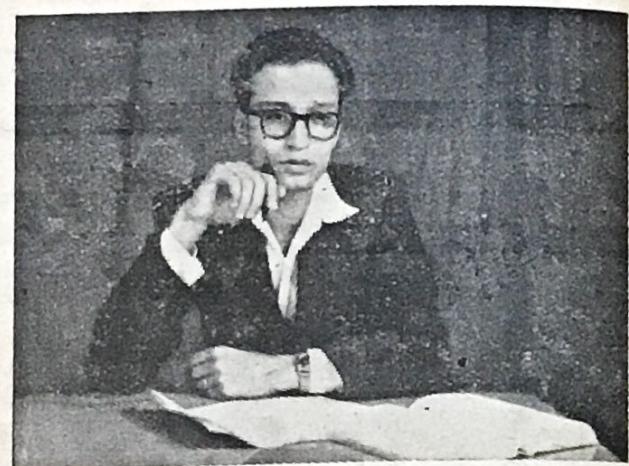
श्रीघः विहार, ये

# क्या नृत्य करते हैं ?

श्री दिल्लीबहादुर श्रेष्ठ

थौँया विश्व-वातावरणे शान्ति व्यवहारिक रूपे हयेगु आवश्यकता गुलि मानव समाजं अनुभव याना च्वंगु दु, थव बुद्ध व बुद्धधर्मया प्रति सम्मान बड़े जुया वया च्वंगु स्थया है अनुभव याये फु । थव संसार नश्वर जुया नं अशान्तिया धोर अंधकारं तोपुया तल, अले जीवात्मापिं पचिपचि याना जुल, गन कि मनू जीवने सदां सुख शान्ति हयेगुया पुजारी खः । तर शान्ति गन ? व छाय मवःगु ?

थःगु साम्राज्य विशाल याना दक्ष शक्ति छथाय् मुकेगु निंति मनू व दे तयार जूगु व्यक्ति व समस्तिया प्रयत्न शान्तिया शत्रु खः । हानं मेखे नास्तिकवादया प्रबल शक्ति व अध्यात्मवादयागु न्यूनतमं याना विश्वयात भन अशान्ति थःगु माया जाले क्यंकेगु व सर्वनाश यायेगुली आंशिक रूपे गबले मध्यम रूपे सफल जुल, गबले पूर्ण रूपे सफल जुइत ताःतुन । न्वाथाय् स्व, पारस्परिक वैर-भाव, इर्ध्या, द्वेष, अविश्वास, घुणा, बेइमानी आदि विनाशकारी तत्वं मनूतयेत थःगु वशे तया तल । सत्यया अभावं याना लोभ उत्पन्न जुल । अले व हे लोभं अशान्तिया विकराल परिधी दुने मनुष्यवर्गयात व्वात । इतिहासया रोमांचकारी अत्याचारया वर्णन, युद्धया कारणे दुने भीसं थुपिं हे विनाशकारी मनोवृत्तिया लिधंसा खनी । प्रकृतिं ला तःधं वा चीधं जुइमा सकसितं समान व्यवहार हे याः । उकिं परस्परया मेलं हे सर्ग धयागु समाजे दुने रचना याये फु । थव हे मेलं अशान्तिया आक्रमणं भीत बचे याइ । छायकि भीगु इच्छा शक्ति हे भीगु संसारया वातावरणया जननी खः । थौं भीगु सम-सुखया इच्छा शक्ति कमजोर जूगुलि व मेल भावना मदया वन । अले लोभ, द्वेष, मोह, इर्ध्यादिया ल्हाती भी प्याखं ल्हुल । हानं निगः प्यंगः ध्यावाया निंति नं थव हे तत्वया अभ्यस्त प्रभावं कया अज्ञानवश करपिनिगु ज्यान तकं कायेत लिफः मस्वल । दुःखीपिनिगु करुणपुकार व चित्कारयात भीसं अवहेलना यात । 'जि' जि हे खः, 'छ' छ हे खः, धयागु वास्ता किस्ता मदुगु अहंगर्व वा अभिभानया उदाहरण भीसं पलाःपत्ति बिया च्वंगु दु । अले तःधंगु चीधंगु समर्थ अनुसारं ज्या याना नं सकले छम्हथैं प्रेम व भानृत्व व्यवहार यायेगु शक्ति भीके मदया वन । उकिं जिगु विचारे विश्वे शान्ति हयेत हा जक हालां स्वं कुतुं वइ ला ?



थौंकन्हे र्ख वैज्ञानिकपिसं अनेक सावनया निर्माण याका अस्त्र शस्त्रया बले 'छ स्थया जि छु कम' धयागु परस्पर प्रतिस्पर्धय् घोड़ा दुग्रू तोता च्वन । गुकिं याना मानव-समाजे विव्वंपात्मक भाव पिज्वया वल । अयूनं शान्तिया लागी पूर्णतया कोशिश याना च्वंगु धयागु इमिगु मूल उद्देश्य हैं ! अशान्तियात शान्ती परिवर्तन यायेत अस्त्र शस्त्रया छुं ज्याय् स्व्यले दइ मछु । तःधं चीधं भाव तोता परस्परया सहयोगं हे शान्ति हइ, थुकी हे उज्ज्वल भविष्य दुपिना च्वंगु दु ।

हानं दोहरे याना धाये, शान्तियात लसुकुमु यायेत 'शान्ति, शान्ति' या म्वाहाली जक पुयां मगाः । परिवर्तन शील दुनिया परिवर्तनयात नं भीसं बांलाक अध्ययन यायेमाः । अध्ययनं भीत कनी, आर्थिक सुधार वा उन्नति व त्यागमय जीवनया कु बिना शान्ति विश्वे ध्यनी मछु । खः थाकु, साब थाकु, स्वार्थ त्याग यायेगु । तर शान्तिया मुख्य ताःचा हे निस्वार्थ भावना खः । गबले भीके थव भावना जागृत जुइ, मानव-जातिया सेवायायेत ल्हाः नं वनी ।

थौं सकलप्राणी प्रति समभावना हयेगु अले मम भावना मदयेका छ्वयेगु पाठ स्यनेत २,५०० दँ न्हो जन्म जुया बिज्यामह भगवान बुद्धयात लुमंकेगु भी मानवतये छगू तःधंगु कर्तव्य पालन यायेगु खः । थौं विश्वे शान्ति हयेत वसपोलया उपदेश अमृतमय खः —

'अहंकार तथा कामनाया दासत्वं मुक्ति प्राप्त जुइ धुंका मनुष्य परिपूर्ण जुइ । थव...फुकं नष्ट याये फुसा सुख तथा

[ ल्यंगु ५०२ पेजे ]

## बौद्ध

## श्री भक्तकृष्ण उपासक



नमोतस्म भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स—  
बुद्धया विशेषता, वास्तविक गुणया चित्रण, बौद्धया परिभाषा  
वा न्यौ थुकिया छुं अर्थं थ्यायेगु आवश्यकता खना । गुणु  
धर्मं वा धार्मिक सम्प्रदायया परिभाषा व सार्थकता विषये  
नं थुजागु सर्वाधिक वा सर्वप्रथमं पाठ याइगु वाक्यं व श्लोकं  
धाइ । हा; गुजागु जुइ; मा, हः अले स्वां नं अजागु हे जुइ ।  
थन मेमेगु सम्प्रदाय व धर्मया खं तोता बौद्धधर्म व बौद्ध  
विषये हे जक छुं धायेगु शिर्षकयात त्वः, जित यः ।

‘वसपोल भगवान अर्हत् सम्यक् सम्बुद्धयात नमस्कार’,  
थ शास्त्रीय अथवा ग्रन्थे उल्लेखित शब्दया व हे शब्दं  
बिया तःगु अर्थं खः । नमस्कारया तात्पर्य आदर तया खः ।  
बौद्धधर्मे बुद्धयात नमस्कारया मतलब वसपोलया दासत्वं  
स्वीकार यायेगु मखु । वसपोलयात छाय् नमस्कार यायेगु  
लेसाया अर्थं खः, छाय् कि वसपोल ‘अरहं !’ गबले गुप्त पाप  
याना बिमज्याम्ह खः, राग, द्वेष मोह हनन याना बिजयाये  
धुंकूम्ह खः, दके ला देव व मनुष्यपिंच निति सारथी जुया  
व्यूम्ह खः, लँ क्यना व्यूम्ह खः, सम्यक् सम्बुद्ध खः । ‘बुद्ध’  
सिद्धार्थयागु बोधिज्ञान प्राप्तं लिपा संरकारित जूगु नां खः ।  
सदा सर्वदा समये समये अवतरित जुया लोक कल्याण  
यायावं च्वनीम्ह धाःम्ह मदुम्ह ईश्वरया छुं पलखया लोका-  
वतरित समयया संज्ञा मखु । वसपोल बुद्धया उपदेश अनुसार  
आचरण याइम्हसित बौद्ध धाइ ।

थाँ बौद्ध निगु प्रकारं खने दु । क्रृगु जन्मजात बौद्ध  
अर्थात् बौद्ध जातिया कुले जन्म जूम्ह, ब्वलंम्ह मनूयात बौद्ध  
धाइ । मेगु धात्येंगु प्रकारया बौद्ध खः, जन्म जात सम्बन्ध  
मतसे नियमं वा आचरणं बौद्ध जुइपिं । न्हापांगु प्रकारया  
बौद्ध अर्थात् बौद्धया कुले जन्म जुइवं, बौद्ध माँ-बौया नातां  
बौद्ध जुइगु धात्येंगु बौद्ध जुइगु मखु । चार्वाकिया शैली  
त्याना धाःसा बौद्ध कुले जन्म जुइवं बौद्ध जुइगुसा, बौद्धया  
छें जन्म जुइवं बौद्ध जुइगुसु वया छें पशु पक्षीया जन्म जुइ  
बले इमित नं बौद्ध धाये माली । बौद्ध छें ब्वलनेवं हुके जुइवं  
बौद्ध जुइगुसा व छें तमा जुइगु सिमा-स्वांमा नं बौद्ध सिमा  
स्वांमा धाये माली । तर भीगु बौद्धया तात्पर्य छें बुइगु व  
हुके जुइगु नाप मखु । बौद्धया छें छुं मेगु धर्म सम्प्रदाययापि  
बालं च्वंसा वया पाखें वूम्ह सन्तान व हे धर्मीम्ह माने याइ

गुगु धर्मीया वया माँ-बौखः ।  
उकिं थाँ धर्मी धयागु नं  
ब्राह्मणवादया जातिवादया  
थासाय् थाना जन्म हे बौद्ध

जि धका फुले जुया तुतिं वै मच्से जुइगु थव समय मखु । बौद्ध  
कुले वा बौद्ध माँ-बौया कुल परम्पराय हे बौद्धया वास्तविक  
परिभाषा मदये धुंकूगु मस्यु गुलि दत । बुद्धया अनुयायी माँ-  
बौया सन्तान जुया बुद्धया उपदेश थुइकेगु प्रयत्न हे मयासे  
च्वना च्वंगु नं गुलि दत मस्यु ! अले गुणु गुणु विकृत बौद्ध  
संस्कृतियात सभ्यतायात नं सत्य व स्वच्छं रूपे हयेगु गवलें  
भीके मती मलू ।

बुद्धया शासने बौद्ध प्यंगु प्रकारयापि दु । लिंगभेदया  
शब्दं विशेष तोतूसा अभ्यं निगृ हे जकं दः वनी । व खः,  
भिक्षु-भिक्षुणी, उपासक-उपासिका । बौद्धया चरम अवस्था  
अर्हत्तत्व खः, प्रारम्भिक अवस्था पञ्चशील खः । पञ्चशील बुद्ध  
प्रदत्त व प्रतिपत्ति खः, गुगु पालन याइम्हसित हे बौद्ध धाइ ।  
बुद्धकालीन सभये व वयां गुलिखे लिपा तकं थाँ बौद्ध धाइयें  
उपासक-उपासिका गृहस्थ पक्षया बुद्धयागु उपदेश न्यनीपिं  
नरनारीपिंत, त्यागी पक्षया नर-भिक्षु नारीयात भिक्षुणी  
धाइगु खः । बुद्धया शरण वनेगुया मतलब नं बुद्धया विचार  
समर्थन यायेगु खः, अले आचरण यायेगु खः । पाली सूत्रे  
तर्क-वितर्कं लिपा, धर्म श्रवणं लिपा आपालं क्षत्रिय वा  
ब्राह्मणपिं नं बौद्धजुल, इमिसं अबले थथे हे प्रायः धाइः—  
'तस्माहं भगवन्तं गोतमं सरणं गच्छामि, धर्ममं च भिक्षु  
संघच्छ, उपासकोत्ति मं तव गोतमो धारेतु' । जि भगवान  
बुद्धया शरणे वया, धर्मया व संघया शरणे वया । भगवान,  
जित उपासक धका धया विजयाहुं ।

थथे हे बौद्ध ग्रन्थया अध्ययन व परीक्षणं भीत बौद्धया  
वास्तविक तात्पर्य हे उपासक व उपासिका कथं बी । तर भी  
धाःसा न्यने नं मखु, याये नं मखु धाइपिं ! भीगु थव ज्ञान  
क्षेत्रया परिधि खः, प्रगतिया बाधक खः । बालाक छुं मथू,  
मस्यू, अर्थे मथुयावं वना च्वन । अले उपासक उपासिका  
धयागु शब्द हे नं न्हूगुयें जुया पुलांगु परिपाटीया शन प्रतिशत

[ ल्यंगु ५०२ पेजे ]

अर्ध-चन्द्र

श्री तिलक प्रकाश, ख्वप

गँगःया सः

श्री रामबहादुर  
कायष्ठ, ख्वप



निष्पट रूयूःया च्वंगु श्व जगते  
साम्राज्य जुया च्वन थों चाया,  
की-को हाः सः तायमदु छुं नं  
विजय जुया च्वन घोर निशाया।

नत दु कान्ति हुं पिलिपिलि नगुया  
फय नं मवः व मेघं त्वपुया,  
ल्वसुया नैथं दिल्लाया चां  
ग्यानापुस्य च्वन प्यरुयरं हे रुयूः।

मिभां मिभां दन अन न्यंक  
हाल्य सुयागुं साहस मन्त,  
ई जब बावा फपुला बन्यवं  
हाला हल अल्य गंगः तस्कं।

दँ, दँ पासा ! अय् मानव जाती,  
पूर्व बइन व रविया जःति  
श्व ई जुया नं दँ हे मदंस्ये  
द्यना च्वन छिर्पि न्ह्योगुलु जुस्ये।  
छम्ह निम्ह याना भंगः पंक्षी  
दनावल स्वलं 'हा हां च्वांय्-च्वीं,  
च्वन अल्य इमि थः मंत्री मंडल  
हा हां पृथ्वी व्याकं चाहुल।

भंगः पंछी हाः सः तायवं  
अय्याय् थय्याय् चाया मसिल  
विस्यु वन मदयक अनवं थनवं  
भवनान्तरसं अन्धकार नं।  
जःति भानुया वयवं भूया  
उसिही दनसो मानुप जाती,

[ उखे ]

खना छ थों ला अजुगति चाय् धुन  
जूगु छु धात्यें ए तिमिला !  
सखे ! छ उखुनुं नापला बल्ये  
मुसुका छं ख्वाः गुलि बाला !!

या थन अश्य हे दुष्टम्ह पाहाँ  
वयाव त्वपुया ला ख्वाःपाः ?  
या त सुनां जक छंत प्रहार श्व  
याना जुल ला ख्वाः बापाः !!

या त छंगु थुगु जीवन चर्या-  
हे खः ला प्रिय ए पासा ?  
या त विया ला स्वीतं जक छं  
थःगु व मुन्दर ख्वाः त्यासा ?

धा रे शशधर जूगु छु धात्यें ?  
छंगु गतिस दयनीय हरे !  
हृदय विदारक जू धात्यें हे  
छंगु अवस्था खनाव रे !  
उबल्ये छं थन जग हे यचुका  
विये फत्ले गुलि दु अर्चक  
गन वन उबल्येया फुक भक्त  
धा रे तिमिला जित छकः ?

सीकि स्व स्वार्थी जगया सेवक  
धाःपि धूर्तत व्याकं हे !  
या : वै तिनि अभ अर्चन इमिसं  
छं सेवा इमि याइ बले !!

वन अल्य सकले हथाय चाचां  
भविष्य भिक्यत स्वेगु हे मति ।

## धात्थेम्ह पासा कुमारी पुष्पलता, तानसेन

छकूचा तज्ज्याना च्वंगु चिलमे लाक चोलापचि लाका  
ह्वपा ल्हातं चिलं मेगु ल्हातं नखुटि ज्वना बभां त्वना च्वंम्ह  
रामशरणया म्बाय् म्हिगः म्हीगःयैं फिफिधाःसां ख्वाः मुसु  
मुसु मकाः। न्द्योनेसं इयाःफले कापि दिका छुं च्वयेयैं च्वयेयैं  
याना च्वंम्ह निर्मलां गवले अबुम्हं कारारा ह्वखा न्यायेका  
ह्वारारारा कुं ल्हवया च्वंगु खंसां तासां वया ख्वाले वया  
च्वंगु गम्भीर पहले छुं प्रभावित मयाः। फित्तिक हे मसंसे  
गवेन गवेत गन गुथाय् भिखा लात, अन हे छुं त्वलेहे  
चाःम्हयैं जुया स्वया च्वन कि च्वन। खयेत वयागु स्वभाव  
हे भति त्वलेहे चायेगु दुगु, गुगु वया बाः व बाज्यायाके नं  
दु। बह शिक्षाया जोरं धा, सः स्यूगुया बलं धा वयाके  
मेमेपिकेयैं तुरन्त तं चायेगु, छ्यछ्ययप हालेगु बानि जक  
भ्याः हे मदु। अथे धका व तसकं मिलनसारम्ह नं मखु। खं  
ल्हाक पति खितिखिति र फिसिफिसि धाःसा खूब निह-  
लेमाः। तर व थौं छ्वाहो हे मन्द्यू। थ्व हे स्वस्व अने तने  
विचाः याये गाकूम्ह अबुम्हं धाल—‘निर्म, छाय थौं छंगु  
ख्वाः ख्युसे च्वं, मामं व्वबिल कि?’

‘मखु बा !’

‘अले ?’

निर्मलां अलेया लिसः मल्यूसे कछुत। रामशरणयात थ्व  
हिसि मताल। वसन्त क्रतुयैं ह्वये धुंकूम्ह म्हाचं छुं खं तोपु-  
इगु, न्यन नं मधोइगु, ख्वाः-खी ख्युंका जुइगु, गनं-गिनं वना  
लिबाका च्वनीगु, गनं छक काच्चाक ब्वाँ वनीगु माँ-बौपिनि  
शंकाया अमनापया कारण जु हे जुइगु। उकीसं निर्मलायात  
कैयों थासं धाः वये धुंकल। अबुम्हं खं नं फया छ्वे धुंकल।  
तर अहं, ख्वया हाला अर्थे हे ‘म्हाचं वने मखुनि धाल’ धायेका  
छ्वइगु। वं गनं वनेगु स्त्रीकार मयाः। वया अबुम्हेसिया ला  
उकिं गवले विहारे वंगुलि जकं जन्म भर कुमारी जुइगु ज्ञां  
ज्वना च्वन ला धका नं शंका वनीगु। अले माँम्हेसिया सुं  
क्षम्हलिसे खं ल्हाना च्वन कि हे न्हेपं तहाः जुइगु। मजु-  
इगु नं गय् ? वं नं स्यू—मान मर्यादा भंग याना शिक्षितपि  
अर्थात् च्वना तपि थः हे स्कूले पासापिसं छु छु हुनर त्वाले  
याये धुंकल। उकिं मुं ज्यूम्ह भिम्हेसित लः ल्हाना छ्वयेगु वया

अबुया विचाः, माँया विचाः। थ्व हे विचारे लुकुबिना  
लालाकया च्वंम्ह बभां छको कारारारा साला धाल—‘अले  
छायले ?’

‘छाय नं...’

‘जित छाय ह्वेके त्यना ?’ अबुम्हं भति तं पिकाल।

निर्मलां लिसः मब्यू। थुकीया लिसः बीगु नं त्वायेगुयैं  
जुइ। अजागु ताकत ला म्हाचं अबुया न्द्योने तयावं वया  
च्वंगु मर्यादां हे बुतिना बिल। म्हायूया मौनं भति ही-मही  
चाःम्ह अबुम्हं धाल, ‘छु आम हे ला विहारया शिक्षा ?’

आः मधाःसे मजिल। मखुसा खं तहाक जु हे जुइ। मृदु  
हास्य नापं भति तं त्वाक छ्याना धाल—‘छाय बा ! न्हाया  
खे नं तंचाइ दीगु, विहारयात दिकेगु ! छु भति स्यनी,  
कनी, थुइका बी धका च्वंसा स्यना व.गु, कना तःगु, थुइका  
तःगु नापं लाकीगु !’

म्हायूम्हेसिगु मधुर मिश्रित तंया सः न्यना वया हृदय  
प्रेमं द्रविभूत जुल। धाल—‘अले छं मधाःसे छाय च्वं  
च्वनाले ?’

‘धायेगु छु ? जि स्कूलया छगु निबन्ध च्वयेत विचाः  
याना च्वना। आः बायात छु खं धका धायेगु ?’—पसिच्वतं  
मिखाय् गिलिगिलि यायां धाल।

‘गुजागु निबन्ध ?’

‘धात्थेम्ह पासा !’

‘धात्थेम्ह पासा !’—रामशरण छको निहल। अले  
ह्वखा चिलं ध्याकुने धंकल। धाल—‘ठीक हे ला जू नि !’

‘खः ठीक, थन जिमि गुलि च्वये मङ्कि !’

‘छाय ?’

‘मास्टरया धापू दु, पासा धात्थेम्ह जुसेलि वयागु सं छ्वपु  
दत्तले खं नं ला सीमाः। वं च्वया हति। मानवया सच्चिन्दना  
गुण दुसां छ्वाना ला अवगुण गय् मदइ ! अले व नं ला च्वये  
माल। छ्वलंग क्यने माल !’

‘छं सु पासायागु च्वये त्यना ले ?’

‘इन्दुयागु !’

‘बौम्हं स्यू, थौकन्हे वया स्कूलया पासा इन्दु खः। तर

अबुम्हं धाल—‘निर्म, संसारे छं धात्येह पासा धयाम्ह सुं मदु।’ निर्मला आश्चर्य चाल। अबुम्हसिगु मत खः, थ्व ब्रम्हाण्डे मानवया धात्येह पासा मदु। तर इन्दु। वं न्ह्यागुं खँ वयात कं, वं नं इन्दुयात कं। इन्दु बिना व व बिना इन्दु छन्ह च्वने मफु। इमिगु थ्व बल्लागु स्नेह खना प्रेम खना कालेजया प्रिसिपल निसें कया सु जक आश्चर्य मचाः। गबलैं गबलैं हायेकेत इमिगु डेक्स हे छखे छखे नया तइ। अभ निर्मलां ला इन्दुयात स्मेतं थःगु छें तये इयेगु, अले नापं द्यनेगु, स्कूले वनेगु तकं इच्छा याः। तर वयागु थःगु हक हे छु दु? आशा व हकं कःघाये मफुगु खेँ प्रायः मनु सुंक च्वनी। अबुम्हं जक धयां वन—‘थ्व दुनिया ला क्गू स्वार्थया खिपते यःखाना च्वन। थःगु स्वार्थया निति वं न्ह्यागुं याइ। स्वदं तक छं म्हितेगु स्वार्थ पुरे यायेत सीम्ह कयःचा पासा जुल, अलं लिपा नानीचा पासा जुल, आः इन्दु! थ्व पासा क्गू स्लेह्या छ्वासुगु बन्धन खः। न्ह्याक हे क्वात्तुसां छन्ह शुसुक चबुइगु खः। चबुत कि हे गठी दइ, अले व चिहाः नं जुइ। छं स्वये इंहुं छंत फुक कं, छं इन्दुयात कं, अले निम्हं साव मिले ज्. न्ह्याथासं वनेत पासा, थुलिं हे धात्येह पासा जुल धका च्वना? तर जिं न्यने, छु छं फुक छंगु नुगः खँ, उद्देश्य, इन्दुयात कं ला?

म्हुतुं नमवासे कपाः क्क्रगः जक संका बौम्हस्या ख्वाः स्वल। वया मिखां जक थ्व हे धया च्वन कि व ला गन धाय् जिल, अर्थात् मधया। हानं निर्मलाया मने दुने मेगु भाव न्ह्यात। अयसा छु संसार याकःचिगु हे ला ले? थन सुयां सुं थः मदु ला ले? वं मधाःसे च्वने मफुत। धाल—‘थुकिया अर्थ थ्व हे जुल कि संसार याकः याकःचिगु खः। थन गनं सुयां सुं पासा छम्ह मदु।’

‘अथे नं मखु!'

‘अले?’

‘छं अभ खँ मधूनि?’

निर्मलां लिसः मब्बू। निर्मलाया मधूयें च्वंगु भाव लक्ष्य याना रामशरण पलख सुंक च्वन। निर्मलां थ हे स्वःगु

मखु। संसार धयागु सुं छम्ह हे पासा मदुगुयें धयागु खँ माने यायेत नं वया हृदय तयार मजू। अले इन्दु हे धात्येह पासा धका च्वनागु नं खः हे खः धका विश्वासं धाये मफुत। अबले हे छु क्षण विचारे लीन जूथे जुया आकाभाकांयै बौम्हं न्यन—‘छं माँ सु?’

निर्मलायात व धाये थ्व धाये मंत। अबुम्हं छु धाःगु, धाये त्वंगु हे नं थुइके मफुत।

‘निर्मला, छं माँ खः—विष्णुमाया!’ ई घुरकेयें याना हानं धाल—‘अले छं थ्व नं स्यू जुइ, छं बौ सु खः? अले क्क? अले छंगु निति, छं पासा इन्दुया निति नं संसारे धात्येह पासा सु जुइ?’

निर्मलायात धलिं मिखा कंकेयें जुल। तर बौम्ह मुसुक छको निहलेवं हे निर्मलां छ्यौं क्लुकल। बौम्ह अथे निहल कि वं छ्यौं क्लुकेगु याना वया च्वंगु नं दच्छि निदं हे दत। ●

[ ४९८ पेजया ल्यं ]

शान्ति दइ। संसारे अशान्ति अबले नाश जुइ, गबले मनूयाके काम, क्रोध, लोभ, मोह, इर्षा, द्वेष, अभिमान तनी व पवित्र भावना दया वइ।

तथागतया थ्व उपदेशयात भीसं बांलाक व्यवहारिक रूपे परिणत यायेगुली सफल जूसा शान्ति अवश्य वइ। अले विश्वे शान्ति उज्ज्वल रश्मि मानव जीवनयात सदां सुखी स्मृति यायेगुली न्ह्याचीकी। अतः शान्ति छुकीसं मदु, व सेवाय् दु, प्रेमे दु, सम-भावनाय् दु, निर्ममत्वे दु।

[ ४९९ पेजया ल्यं ]

विचाः मयासे स्वयं सिद्ध सत्य माने याना मयगु पहः पिकया च्वनी। दुनेया अर्थ थःके दुगु दूर्गुण तोता सत्या सादर समर्थन व स्वीकारया मतलब हे बौद्ध खः, उपासक खः। अन्यथा वाह्यदृष्टि भीके बौद्ध धायेकेत वा उपासक धायेकेत न का छपु दु, न आगँसा! भीगु धार्मिक सम्प्रदायया छुं चिं दुसा व खः, आचरण व चरित्र। अले व हे मंत धाःसा भीसं मती तये हे माः, भीके छुं मंत। भी सुं मखु।



# सम्पादकीय

## बौद्ध तीर्थस्थान

मानव इच्छा शक्तिया प्रबलतम प्रेरणा प्रवाह हे पंचेन्द्रिया पारस्परिक संतुलन खः। श्रोत इन्द्रीय गोचर क्षत्रे गुलि चक्षु इन्द्रियं जिज्ञासा व्वः जू, उलि हे चक्षु इन्द्रीय क्षत्रे स्पर्शेन्द्रिय ल्यूल्यू वना ज्वं छू। थव साधारणतमगु घटनां उदाहरणं स्वानुभव याये फु। ‘बाखं कनीम्हसिगु ख्वाः खनेव बाखं बांलाक थू’ धयागु कथने थव हे सत्य दु। अले ला सुदूर दूर देश विदेशया सम सामयिक समाचार, सन्देश आदि न्यनेगु रेडिओं जक संतोष मजुया टेलिवीजनया आवश्यकता अनुभव याःगु, आविष्कार जूगु! ख्वःसः ल्वाःसः तायेव स्वयेत धौतक भी लाकाँ-लिकाँ हे क्षेले लाःसां, गा न्व्योने मदुसा जनीच्वः पाढ्याया जूसां व्वां वना हे च्वना तिनि। अले कि ‘च्च च्च’ याना सहानुभूति ज्ञापन याइ, कि ल्वाः चासुके धुंकी। उकिं विचित्रताया शिकारी मानवं थः निश्क्रल श्रद्धा, असीम अकपट आदर, स्वच्छ प्रेमया पात्र नाप सम्बन्धित बस्तुली, थासे व हे श्रद्धा प्वंकलं, व हे आदर प्रकट यातं, प्रेम प्रणय यातं, आजीवन आनन्दमयी अनुभूति काळं, पावन प्रेरणा प्राप्त यातं आश्चर्य चायेगु थाय् मदु। यद्यपि व चा नं व भूमि नं अजागु हे खः, गुजागुली व स्वयं बुल, मितल। तर मानव समाजं व धरतीयात पानवमयी संज्ञा बी। थव संस्कार सिमीत मजू, विश्व विस्तृत जू। अरबया मक्का व मदिना, पेलिस्टाईनया जेहस्लाम व बेथलहम, भारतया काशी, जगनाथ, बद्रि, केदारनाथयात क्रमशः इस्लामी, इसाई व हिन्दूयेसं महत्व बिल। उकिं बौद्ध-जगतं, बौद्ध-समाजं नं बुद्धया जीवन सम्बन्धी, बौद्ध संस्कृति व कला सम्बन्धित स्थानया दर्शन इच्छा यातं, उकियात गय् अपेक्षा याये। गय् महत्ता मबी!! बह पालि साहित्यं बौद्ध तीर्थस्थानया यात्रा क्षगु इच्छा पूर्ति रूपे जक मखु, अपितु हृदय पवित्रीकरण, संवेग प्राप्ति करण रूपं यायेगुली प्रेरणा बी।

दानया क्षगु प्रसंगे पालि साहित्ये पुब्ब चेतना, मुंच चेतना, अपर चेतनाया उल्लेख याना तःगु दु। अपर चेतनाया अर्थं दानं लिपा उकिया संस्मरण यायेगुया महत्ताया वर्णन खः। बुद्धं स्वयं बुद्धत्व प्राप्ति लिपा समाधि नं उकिं हे याना विजयाद्गु खः, गुकिं समाधि जन्य गुण लुमना थच्वं।

सत्कर्मया स्मरण नं क्षगु सत्मरण हे मखा! अले हृदयया पवित्रता हे बुद्धधर्मया सारांश खः, बुद्ध प्रवर्तित चेप्यदो धर्मस्कन्धया केन्द्रविन्दू खः। यात्रा नं उकिं थुकिया अपवाद रूपं प्रतिकूल जुइक मजुइमाः। यात्रा तु मयासै मनूया मन माने जुइ मखु। स्वयं भगवान बुद्ध थव संस्कारं परिचित खः। उकिं ला उपस्थापक आनन्दया ख्वाः स्वया भविष्यवाणी याना विज्यात—

‘चत्तारिमानि आनन्द सद्वस्म कुलपुत्तस्स दस्सनीयानि संवेजनीयानि ठानानि। कतमानि चतारि? इध तथागतो जातोऽति...इध तथागतो अनुत्तरं सम्मासम्बाधिं अभिस-म्बुद्धोति...इध तथागतो अनुत्तरं धम्मचक्रं पवत्तिनं ‘ति...इध तथागतो अनुपादिसेसाय निब्बानधातुया परि-निब्बुतोति आनन्द सद्वस्म कुलपुत्तस्स दस्सनीयं संवेजनीयं ठानं।’

थव भविष्यवाणीया चित्र बुद्धया ख्वाः जक त्वलहूं स्वया च्वंम्ह वक्कलियात व्वबिया विज्यागु रहस्य स्मृतिपटे प्रज्ञाया आलोके स्वयेव बुद्धया विचारं तिर्थं यात्रा गुकथं जुइमाः धयागु आभास रूपे वा आंशिक रूपे अनुभव जुइ। बुद्धं वर्षं मखु, उपसम्पदाया कथं क्षम्ह भिक्षुं मेम्ह भिक्षुयात वन्दना यायेगु, आदर तयेगु विनये गन ज्ञापन याना विज्यागु दु, अन हे महापरिनिर्वाण सूत्रे बुद्धया शरीर-पूजा भिक्षुपिसं यायेगुली स्पष्ट शब्दं गना विज्यागु दु। थुकिया अर्थं हे मनया पवित्रीकरण छखे मलाकूसे पूजा क्षेले लाकेगुयात श्रेयस्कर धका धाः अथवा पूजाया अपेक्षा हृदय पवित्रीकरणया महत्ता कर्यं। जुजु मिलिन्दं नागसेन स्थविरयाके न्यंगु दुः—

‘भन्ते!...यदि बुद्धं थःगु पूजा स्वीकार याना विज्यासा वसपोल निर्वाण मजूनि, आः नं अवश्य थव संसारे दनि।... वसपोल नं क्षम्ह साधारण जीव हे जुल, हानं वसपोलया प्रति याःगु पूजा छुं महान (न) सिद्ध मजू।...यदि वसपोल निर्वाण जुइ धुंकलसा, संसारं बांलाक हे मुक्त जुइ धुंकलसा... हानं वसपोलयागु पूजा यायेगु व्यर्थं खः।...थव दुविधा न्व्योने तया च्वन, समाधान याना ब्यु,...भविष्यया बौद्ध-पिंत दुविधा मदयेकेत, मिखा चायेकेत...’

‘महाराज ! भगवान मुक्त जुइ धूंकल, वसपोलं आः सुयागुं पूजा स्वीकार व अस्वीकर याना ( हे ) गय बिज्याइ ? ( तर ) देवता व मनुष्यपिंसं वसपोल भगवानयागु शरीर-भस्म रूपी रत्नया पूजा याना तथा वसपोलं कना बिज्यागु रूप आचरण याना स्वंगू सम्पत्ति प्राप्ति याइ ।... गथे सी धुंकू-गु मिं मेगु ( छं ) छवयेके फइ मखु, अय धका संसारे मिं ज्वनी मखु ।...’ उपमा व उपमेयया पारस्परिक धर्षणे चमत्कृत मिलिन्दप्रश्नया तस्सकं वइगु ग्रवफयया उपमां थ्व खेँ भं स्पष्टता हइ—

‘... महाराज ! गय व तसकं ग्रफय वल, अथे हे भगवान अल्यन्त सिचुगु, आनन्ददायीगु, सुख व मैत्री रूपी क्य वये कल । ( हानं ) गथे ग्रफय मवया वन, अथे हे भगवान महापरिनिर्वाण जुया संसारं छुटे जुया बिज्यात । गय वने धुकूगु ग्रफय हानं वइ मखु, अथे हे संसारया उपकारक बुद्ध नं बिज्याइ मखुत । ( तर ) गथे मनून ( ग्रफय मवःसां, वइगु मखुसां ) तान्वइबले, जवर वइबले छटपटे जुइ, अथे हे ( बुद्ध महापरिनिर्वाण जुया बिज्याये धुकुसां ) देवता व मनून राग, द्वेष, मोहं छटपटे जुइ । ( हानं ) गथे ( अजाबले ) पंखां फय वयेकेगुली सहायता बी, अथे हे भगवानया धातु-रत्नं... राग, द्वेष, मोहया ताप फुका ( शान्ति ) बी ...’

यात्रा नं थुकथं हे खः । तस्वीर अंगःया शोभार्थ जकथं यात्रा नं दुगु ध्यवाय् मि तयेगु रूपं जक मजुइमाः । उकिं छिं प्रेरणा कया दिसँ । लुम्बिनी, बुद्धगया, सारनाथ, कुशीन-गरया छपा छपा अपां, छमा छमा स्वां-सिमा-घाँयमां, छगू छगू इंच भूमि छित महान प्रेरणा बी, छिं कया दी फुसा ! कि त लुम्बिनीया तथागतयात प्रथम स्नान याकूगु

पुखुली, बुद्धगयाया नैरजना नदी, कुशीनगरया हिरण्यवती खुशी संवेग-वेदनां काका निफुति ख्वविसां तिकि नंका दिसँ, व अथे हे विलीन जुया बरु थ वं, गथे पंचवर्गी भिञ्चुपिंसं मृगदावने तुति सीकूगु लः वन, गुगु ख्वविया वर्णन नागसेन स्थविरं याना बिज्यात, कारण व राग, द्वेष, मोहं क्वाःगु-उष्ण अश्रु मखु, पवित्र श्रद्धां समवेदनां ख्वाउँगु खः । राजगृह, गृध्रकूट पर्वत, श्रावस्ती जेनवन, संकास्यं छित आपालं स्थनी कनी, बालाक स्यना कया दिसँ । नालंदाया विशाल खण्डहरं आः नं शिक्षा बी, शिद्धाय् दीक्षित जुया दिसँ । एलोराया छगू छगू रेखा चित्रं छित खागत याह, छिं खागत याका दीसा । अले अजन्ताया छगू छगू मुद्रा छित आशीर्वाद नं बी, छिं फया दिसँ । थुगुसी दिसम्बरया ३१ तारीख तक चाहिले सिधयेकेगु रूपं रेले बन्दिक दामं गाक कन्सेशन टिकट प्राप्त जुइगुलि पाठकर्वां पूर्वं परिचित खः । खः, रक्सौल रेलवे स्टेशनया अधिकारीवर्गं थ्व खं अपरिचित जुया न्हापां न्हापां गुलिं यात्रीपित कष्ट जुल, कन्सेशन टिकट प्राप्त मजूबले खंलायेथं जुल । तर आः प्राप्त जुइ धका जिमिगु आग्रह अनुसार इन्कायरी याये धुंका नेपाल स्थित भारतीय राजदूत पाखें जिमित सुचित याःगु दु । भी नेपाले जुइगु अन्तरराष्ट्रीय प्यंगूगु विश्व बौद्ध सम्मेलन स्वये धुनेवं हे छिं यात्रा प्रारम्भ याना दिसँ । यात्रा याना दिसँ, प्रसन्नं, शान्तिं, आनन्दं, सुखं पूर्वकं ! थुकिया निति मार्ग निर्देशन सम्बन्धी व अन्यान्य ज्ञातव्य खं सरल सुबोध शैलीं रचना रूपे ‘धर्मोदय’ या प्रिय पाठकपिनि लाभार्थ प्रकाशित यायेगु प्रयत्न याये ! ●

## पुरस्कार

**बौद्ध-तीर्थ स्थानया यात्रा सम्बन्धी मार्ग निर्देशन सह अन्यान्य रेल यात्रा सम्बन्धी उपयोगिक ज्ञातव्य विषये लेख जिमित ‘धर्मोदय’ या पाठकपित लाभार्थ प्रकाशित यायेत माला च्वंगु दु । लेख पूर्णत प्रचलित शब्दया सहज सरल नार्पं संक्षिप्त जुइमाः । सर्वाधिक बालागु रचना छवया हया दीम्हेसित दच्छितक ‘धर्मोदय’ पुरस्कार !**

**—सम्पादक**

## समाचार

### प्रयंगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन लिज्यात

ये, वंगु ७ अगस्त खुनु धर्मोदय सभाया अध्यक्ष आचार्य मिश्र अन्तरानन्द स्थविरं क्रृगु प्रेस सम्मेलन याना सर्वसाधारण जनयात बोवार्थ प्रयंगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन च्यान्हु लिज्यागु प्रेस वक्तव्य बिया बिज्यात। वक्तव्ये वसपोलं धया बिज्यात, वइगु प्रयंगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन थव न्ह्योने वया च्वंगु नवम्बर महीनाया ७ तारीखं मखु, १५ तारीखं निसें जुया २१ तारीख तक जुइ। थथे च्यान्हु सम्मेलन लिछ्याये मागु विदेशं वइपि बौद्ध प्रतिनिधिपित नेपाले सम्मेलन सिध्येवं अन वने थन वने मदु मजुइकेत, अर्थात् नेपाले सिध्येवं २४ तारीखं दिल्ली जुइगु सम्मेलने भाग कायेत पायक्ति जुइकेत खः। वसपोलं हानं धया बिज्यात, थव सम्मेलनया निंति सरकार पाखैं न विदेशी जुजु, प्राइमिनिष्टरिपित निमंत्रणा यायेगु अनुमति प्राप्त जुल।

### विश्व-बौद्ध सम्मेलने आमंत्रित अतिथि

ये, वंगु २६ जुलाईस प्रसारित समाचार कथं प्रयंगु विश्व-बौद्ध सम्मेलने भाग कायेत ववे च्यागु कथं अन्तर्राष्ट्रीय अतिथिपि आमंत्रित याःगु दु—

१.अजेन्टेना—२ ह्य, २.ऑस्ट्रेलिया—३, ३.बेलजियम—२, ४.बर्मा—१२, ५.काम्बोडिय—७, ६.क्यानाडा—२, ७.सिलोन—३९, ८.चौइना—१०, ९.जेकोस्लो-विक्या—२, १०.फ्रान्स—२, ११.फिनलाइण्ड—३, १२.फोर्मेसा—२, १३.जर्मनी—२, १४.हावाई—४, १५.होलाइण्ड—२, १६.होंग कोंग—३, १७.हंगेरी—१, १८.हन्दिया—२७, १९.इन्दोनेसिया—९, २०.हराद—२, २१.इसराइल—२, २२.इतालि—२, २३.जापान—३८, २४.काश्मीर—३, २५.कोरिया—२, २६.लावोस—३, २७.मलाया—८, २८.मंगोलिया—२, २९.नेपाल—२५, ३०.पाकिस्तान—६, ३१.पोलाइण्ड—२, ३२.रशिया—५, ३३.सिंगपुर—१, ३४.स्वीजरलाइण्ड—२, ३५.स्वीडन—३, ३६.तिब्बते—५, ३७.थाइलाइण्ड—१३, ३८.यू०के०—३, ३९.यू० एस० ए०—३, ४०.वियेतनाम—११, जम्मा—२७७।

थुकि अतिरिक्त दर्शक रूपे वइपि अतिथिपिनिगु विषये लिपा प्रकाशित जुइ।

### अन्तरराष्ट्रीय लिपि प्रदर्शनी

ये, नवम्बरं जुइगु प्रयंगु विश्व बौद्ध सम्मेलनबले नेपालया क्रृगु मात्र नेपाल भाषाया न्हि-पौ 'नेपाल भाषा पत्रिका' या तत्ववधाने अन्तरराष्ट्रीय लिपि प्रदर्शनी जुइगु दु,

गुगु अन्तराष्ट्रे सर्वप्रथमया लिपि प्रदर्शनी जुइ। थुकिया निंति सम्पादक सह सकल पत्रिकाया परिवारं सरकार व जनतायाके सहयोगया अपील याःगु दु।

### प्रधान मंत्री श्री नेहरु निमंत्रणा

ये, समाचार ज्ञान जूगु दु, वइगु २४ नवम्बरं जुइगु दिल्ली बौद्ध सम्मेलनस भाग कायेत प्रधान मंत्री श्री नेहरु अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया सभापति प्रज्ञानन्द महास्थविरयात निमंत्रणा छव्या हया दिल। हानं समाचारे बुझे जूगु दु, वसपोलं निमंत्रणा स्वीकार न याना बिज्यात।

### चीने एशियाई बौद्ध भिक्षुपि निमंत्रित

पेकिङ्ग बुद्धिस्ट एशोसियसनया तत्वावधाने लंका, बर्मा, श्याम, काम्बोडिया नेपाल आदि एशियाई बौद्ध भिक्षुपि निमंत्रित याना हःगुली विभिन्न थासं याना जम्मा ११ म्ह भिक्षुपि थव हे सिनम्बरया २ तारीख खुनु बिज्याइगु निश्चित जुया च्वंगु दु। गुकी भदन्त आनन्द कौसल्यायन, भिक्षु जगदीश काश्यप, भिक्षु जिनरत्न महास्थविर, थिन्च मिनह चाउ, फ्रा चीग टो चीग ठावोग, भिक्षु वीर पण्डित, फ्रा महा माकोन खेमापाली, फ्रा महा सीग दैग, फ्रा महा ओभास, फ्रा महा मानस चित्तदम्मो, भिक्षु अश्वघोष (नेपाली) बिज्याइगु खः। समाचारे ज्ञान जूगु दु, गमनागमन एवं भ्रमणया फुक व्यय चीनं याइ।

### १७०० दँ पुलाँगु बुद्ध-मूर्ति लुल

१५ अगस्त, स्टोक होम। स्वीडनया लेक मलाद द्वीपया लिलोन धयागु थासे धलवटयागु बुद्ध मूर्ति छगु लुल। थव स्वीडीस वैज्ञानिकपिसं प्राचीन व्यापारिक ऐतिहासिक क्रृगु स्थानया खुदाइया सिलसिलाय लुहकृगु खः। विशेषज्ञपिनि धापू कथं थव मूर्ति १७ सः दँ पुलाँगु बुद्ध-मूर्ति खः।

### संगीतिकारकपिनि लिहाँ

निदँ तक जुया वंगु २,५०० गूगु स्वांया-पुन्ही खुनु सिध्येगु बर्माया खुगूगु संगायनाय भाग क्र्या: भिक्षु अनिस्तु स्थविर व भिक्षु विमलानन्द लिथ्यंक बिज्यात।

### श्री ५ या आनन्दकुटी सवारी

ये, श्रावण २८ गते। म्हिगः स्वयम्भू स्थित आनन्दकुटीया श्री ५ महाराजधिराज व श्री ५ बडामहारानी निरीक्षण याना बिज्यात। निरीक्षण लिपा श्री ५ बडामहारानी आनन्दकुटीयात १००० तका मोह न दान याना बिज्यात।

धर्मोदय सभाया प्रयंगु विश्व बौद्ध सम्मेलन सम्बधी पत्र व्यवहार थव ठिकानाय याना दिसँ—धर्मोदय सभा, ६१३१ जुद्ध सड्क, कान्तिपुर, नेपाल।

# अखिल नेपाल बौद्ध महानुभावपिति समक्ते सविनय अनुरोध व प्रार्थना

छपिं छिकपिं बौद्ध महानुभावपिमं स्यूगु हे खँ खः, वडगु १५ नवम्बर  
१९४६ निसें न्यान्हु तक यें विश्वया बौद्धपिनिगु प्यंगूगु महासम्मेलन जुइगु दु।

थव सम्मेलनया छगु मुख्य उद्देश्य थव हे खः, विश्वया विभिन्न बौद्ध  
दाजुकिजापिं फुकं मुना वं वयात म्हसीका सम्पर्क तयेगु व विश्वया फुक  
बौद्धपिनि विच्चे एकता स्थापित याना विश्व शान्ति कायम यायेगु।

सौभाग्यवश नेपाल धर्मोदय सभाया तत्वावधाने जुइगु थव सम्मेलने फुक  
नेपाली बौद्धपिनिगु छगु बालागु प्रतिनिधित्व थ जु धयागु जिमि हार्दिक  
कामना खः। उकिं थव सूचना फुक बौद्ध संस्था, सभा व विशेष व्यक्तिपिनिगु  
लागी प्रकाशित याना च्चना। भीगु देशे पत्रव्यवहारया चलन उस्त मदुगुलिं  
जिमिके नेपालभरया आपालं बोद्ध दाजुकिजापिनिगु ज्ञान मदु। उकिं छपिं  
छिकपिं बौद्ध दाजुकिजापिं फुकसिनं थव सूचना च्चनेवं, न्यनेवं निगू सप्ताहया  
दुने छिकपिनिगु संस्था व सभा अथवा विशेष बौद्धयागु नाँ व पूरा ठिकाना च्चे  
च्चया तयागु ठिकानाय छ्वया हया दीसा जिपिं आभारी जुइ। थुकथं  
जिमिसं सम्मेलनया लागी छगु प्रतिनिधि मण्डल ल्यये फड।

सूचना छिकिपिमं गुलि फत उलि याकनं छ्वया हया दिसँ। आकाशवाणीं,  
अनं सुविधा मदुसा डाकं शिघ्रातिशीघ्र छ्वया हया दिसँ। थव सम्मेलने  
सारा नेपालया सर्वप्रकारं बौद्धपिनिगु बालाक प्रतिनिधित्व थ जु धयागु जिमिगु  
परन अभिलाषा खः।

१०-४-०१३

दा३१ जुद्ध सड्क, काठमाण्डू

प्रबोध बन्हो "धर्मोदय"

सेक्रेटरी  
आशाराम शाक्य  
धर्मोदय सभा